

Minută

***Întâlnirea președinților secțiilor specializate (foste comerciale) din cadrul Înaltei Curți de Casație și Justiție și curților de apel dedicată unificării practicii judiciare
21 octombrie 2024
-online, platforma ZOOM-***

În data de 21 octombrie 2024 a avut loc, online, Întâlnirea președinților secțiilor specializate (foste comerciale) din cadrul Înaltei Curți de Casație și Justiție și curților de apel, întâlnire în cadrul căreia au fost dezbătute probleme de drept ce au generat practică judiciară neunitară în materia contenciosului administrativ și fiscal.

Dezbaterile au fost moderate de către doamna Oana Maria DUMITRESCU, judecător în cadrul Curții de Apel București și formator cu normă întreagă INM și de domnul Lucian MIHALI-VIORESCU, judecător în cadrul Curții de Apel București și formator INM.

Din partea Înaltei Curți de Casație și Justiție a participat doamna Virginia DUMINECĂ, judecător în cadrul Secției a II-a civilă iar din partea Parchetului de pe lângă Înalta Curte de Casație și Justiție a participat domnul procuror Laurențiu SORESCU.

La întâlnire, curțile de apel au fost reprezentate prin președinții secțiilor specializate (foste comerciale) sau prin judecători desemnați din cadrul aceluiași secții, participanții convenind asupra problemelor de drept dezbătute cu majoritate sau, după caz, unanimitate.

Cuprins

I. PROCEDURA INSOLVENȚEI	4
1. Titlul problemei de drept: admisibilitatea și limitele apelului formulat de un creditor împotriva încheierii de deschidere a procedurii insolvenței ca urmare a cererii debitorului, în condițiile reglementării exprese a instituției opoziției la deschidere	4
2. Titlul problemei de drept: Invocarea prescripției extinctive de către un creditor contestator cu privire la creanța înscrisă în tabel în favoarea altui creditor	9
3. Titlul problemei de drept: Insolvență. Stabilirea componenței adunării creditorilor atunci când se votează modificarea planului de reorganizare	11
II. LITIGII CU PROFESIONIȘTI	15
1. Titlul problemei de drept: Întreruperea termenului de prescripție a dreptului material la acțiune prin plata parțială efectuată de către societatea de asigurare ...	15
2. Titlul problemei de drept: Cauza de impreviziune a devalorizării monedei naționale în raport de francul elvețian, în contractele de credit. Îndeplinirea condițiilor impreviziunii în litigiile întemeiate pe impreviziunea de drept comun	19
3. Titlul problemei de drept: Modul de interpretare al dispozițiilor art. 192, 194, 197 alin. (1) și (3) și art. 77 din Legea nr. 31/1990, în ceea ce privește majoritatea necesară revocării administratorului statutar în cazul societății cu răspundere limitată. Constituie revocarea sau înlocuirea administratorului o modificare a actului constitutiv?.....	30
4. Titlul problemei de drept: admisibilitatea suspendării exercitării dreptului de vot în cadrul AGA, pe cale de ordonanță președințială, în alte situații decât cea în care acționarul nu este la curent cu vărsămintele ajunse la scadență [art. 101 alin. (3) din Legea nr. 31/1990]. Ipoteza neplății prețului acțiunilor cesionate - face parte sau nu din sfera prevederilor art. 101 alin. (3) din Legea nr. 31/1990?	36
5. Titlul problemei de drept: Aplicarea dispozițiilor din HG nr. 298/2023 referitoare la tariful de închiriere la care trebuie să se raporteze societățile de asigurare în soluționarea dosarelor de daună ce vizează contravaloarea lipsei de folosință a autoturismului avariat.....	39
6. Titlul problemei de drept: Remunerație curator. În ipoteza suspendării cauzei în temeiul art. 242 alin. (1) C. pr. civ., întrucât desfășurarea normală a procesului este împiedicată din vina reclamantului prin aceea că nu avansează remunerația provizorie (onorariul provizoriu) pentru curatorul numit în condițiile art. 167 alin. (3) C. pr. civ., în măsura în care intervine perimarea cererii de chemare în judecată, va putea fi obligat reclamantul la plata remunerației curatorului [la nivelul remunerației provizorii sau, ținându-se seama de	45
activitatea desfășurată, la nivelul unei remunerații majorate în condițiile art. 58 alin. (4) C. pr. civ.]? Dacă nu, în ce condiții va fi remunerat curatorul (avocat) pentru activitatea desfășurată?	46
7. Titlul problemei de drept: Legea nr. 11/1991 stabilește o competență teritorială alternativă absolută sau relativă? Se poate da efect unei clauze atributive de competență în materie de combatere a concurenței neloiale?.....	48
8. Titlul problemei de drept: Clauze abuzive. Contestație la executare. Efectele constatării caracterului abuziv al unei/unor clauze contractuale	51

9. *Titlul problemei de drept - Dacă punctajul traumatologic poate constitui un element de luat în calcul în cadrul procesului de cuantificare a daunelor morale aferente suferințelor fizice și psihice ce se cere a fi acoperite în litigiile promovate de victimele accidentelor auto de la asigurătorii RCA ai conducătorilor auto vinovați de producerea accidentelor* 53
10. *Executare silită. Corelația dintre încetarea executării silite și suspendarea prescripției dreptului de a cere executarea silită pentru ipoteza lipsei de bunuri urmăribile ale debitorului (propusă de Curtea de Apel Târgu Mureș)* 57

I. PROCEDURA INSOLVENȚEI

1. Titlul problemei de drept: admisibilitatea și limitele apelului formulat de un creditor împotriva încheierii de deschidere a procedurii insolvenței ca urmare a cererii debitorului, în condițiile reglementării exprese a instituției opoziției la deschidere¹

Materia: Drept civil

Subcategoria: Insolvență

Obiect Ecris: Deschiderea procedurii insolvenței la cererea debitorului

Legislație incidentă:

- Legea nr. 85/2014: art. 46 alin. (1), art. 43 alin. (1), art. 71 alin. (2) raportat la art. 100 alin. 1 lit. a, art. 66 alin. (10);

- Codul de procedură civilă - art. 534 alin. (4) și art. 457.

Problema de drept este dacă se poate considera că legiuitorul a reglementat expres un instrument juridic aflat la dispoziția creditorilor pentru desființarea hotărârii de deschidere a procedurii insolvenței la cererea debitorului în acest sens, respectiv opoziția, iar nu apelul, sau se reține că legea specială nu stabilește o ipoteză de excludere a vreunei hotărâri pronunțate de judecătorul-sindic de la controlul judiciar care se exercită de către curtea de apel, astfel încât apelul este admisibil, cu luarea în considerare a criticilor formulate.

Opinia Institutului Național al Magistraturii

În privința naturii juridice a opoziției reglementate de dispozițiile art. 71 alin. (2) din Legea nr. 85/2014, se impune a fi evocate considerentele deciziei nr. 116/2017 referitoare la respingerea excepției de neconstituționalitate a dispozițiilor art. 71 alin. (2) din Legea nr. 85/2014 privind procedurile de prevenire a insolvenței și de insolvență, publicată în Monitorul Oficial, Partea I nr. 522 din 5 iulie 2017.

În cadrul deciziei, Curtea Constituțională a arătat că menține interpretarea oferită cu ocazia examinării dispozițiilor din Legea nr. 85/2006 privind procedura

¹ Propusă de Curtea de Apel Bacău

insolvenței, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 359 din 21 aprilie 2006, lege abrogată prin Legea nr. 85/2014, fiind formulate critici asemănătoare².

Astfel, după cum reiese din considerentele deciziei anterioare, Curtea a statuat că opoziția la deschiderea procedurii introdusă de creditorii nu poate fi calificată ca fiind o cale de atac împotriva încheierii de deschidere a procedurii generale sau simplificate prevăzute de lege. Posibilitatea introducerii unei opoziții este doar o parte componentă a întregului mecanism de declanșare a deschiderii procedurii prevăzute de Legea nr. 85/2006.

În completarea argumentelor aduse prin decizia nr. 585/19 septembrie 2006, Curtea Constituțională a mai arătat că *[procedura reglementată de Legea nr. 85/2006 poate fi considerată deschisă ori refuzată numai când judecătorul-sindic hotărăște în privința opozițiilor formulate de creditorii. Numai hotărârea prin care judecătorul-sindic se pronunță asupra opozițiilor este supusă căii de atac a recursului. În prezent, potrivit art. 43 alin. (1) din Legea nr. 85/2014, „Curtea de apel va fi instanța de apel pentru hotărârile pronunțate de judecătorul-sindic. Hotărârile curții de apel sunt definitive”]. Chiar și în condițiile noii reglementări a căilor de atac, atât soluția, cât și considerentele cuprinse în decizia menționată își păstrează valabilitatea și în prezenta cauză. Așadar, judecătorul-sindic reanalizează condițiile legale, având în vedere elementele de fapt și de drept noi invocate de creditorul oponent și care nu au fost cunoscute de judecătorul-sindic la momentul pronunțării hotărârii pentru deschiderea procedurii insolvenței, elemente care nu au fost menționate în cererea formulată de debitor. Încheierea de deschidere a procedurii nu prejudiciază drepturile debitorului sau pe cele ale creditorilor, fiind doar o etapă procedurală.]* (pct. 17-18).

Statuările Curții Constituționale au fost valorificate și de mai mulți autori, arătându-se că opoziția nu este o cale de atac, în sensul Codului de procedură civilă, ci un mijloc de apărare în beneficiul creditorilor.³

² A se vedea Decizia nr. 585 din 19 septembrie 2006, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 903 din 7 noiembrie 2006.

³ A se vedea S. Cărpenaru, *Tratat de Drept Comercial Român, Ediția a VI-a, actualizată*, Ed. Universul Juridic, 2019, p. 736.

Prin urmare, opoziția este etapa procedurală aflată la dispoziția creditorilor care se împotrivesc cererii de deschidere a procedurii insolvenței formulate de către debitor și care nu au participat la prima etapă procedurală, a examinării condițiilor prevăzute de art. 71 alin. (1) din Legea nr. 85/2014 exclusiv pe baza declarațiilor și înscrisurilor debitorului; în cadrul opoziției nu se poate ajunge la reformarea încheierii de deschidere a procedurii generale ori simplificate, pentru a nu se aduce atingere principiului legalității căilor de atac ori normelor privind incompatibilitatea.

Așa cum a arătat și Curtea Constituțională, judecătorul-sindic va reanaliza condițiile legale pe baza unor aspecte noi, invocate de creditorul oponent, neavute în vedere la pronunțarea încheierii, astfel încât nu are loc o verificare a propriei hotărâri, ci se stabilesc acele consecințe juridice care decurg din elementele suplimentare precizate în cadrul opoziției.

În condițiile în care opoziția nu reprezintă o cale de atac în sens procesual, nu se poate stabili o relație normă specială - normă generală între dispozițiile art. 43 și dispozițiile art. 71 alin. (2) din Legea nr. 85/2014, acestea având obiecte de reglementare diferite.

Mai mult, însăși sentința prin care se soluționează opoziția este supusă apelului, în temeiul art. 43 din Legea nr. 85/2014, neexistând niciun temei pentru ca aceasta să fie exclusă de sub regimul căilor de atac prevăzute de aceste dispoziții, criticile formulate urmând a viza existența sau inexistența stării de insolvență.

În cadrul apelului declarat împotriva încheierii de deschidere a procedurii insolvenței pot fi formulate critici de nelegalitate (incompatibile cu procedura opoziției care are în vedere, așa cum s-a arătat, temeinicia soluției, din perspectiva analizării condițiilor legale, de la art. 66-68), precum și critici de temeinicie, prin raportare strictă la motivele invocate de titularul cererii - debitorul; se constată că un creditor nu ar putea invoca aspecte noi de temeinicie prin intermediul apelului împotriva încheierii de deschiderea procedurii, atâ timp cât acesta avea obligația de a-și valorifica aceste mijloace de apărare prin intermediul opoziției.

În concluzie, opinia INM este în sensul că apelul declarat de creditor împotriva încheierii de deschidere a procedurii insolvenței, la solicitarea debitorului, este admisibil, iar acesta vizează motivele de nelegalitate și numai acele motive de netemeinicie care nu puteau face obiectul opoziției (asupra cărora judecătorul-sindic s-a pronunțat cu ocazia încheierii atacate); aspectele noi de temeinicie (care se referă la starea de insolvență) nu pot fi invocate în cadrul apelului împotriva încheierii de deschidere a procedurii, ci numai în cadrul etapei opoziției (care include soluționarea opoziției înseși și apelul împotriva sentinței de respingere a opoziției, după caz).

Opiniile exprimate de către participanții la întâlnire:

În opinie majoritară, participanții și-au însușit opinia INM.

S-a propus și înlăturarea mențiunii privind posibilitatea invocării în apelul declarat împotriva încheierii de deschidere a procedurii a unor motive de netemeinicie care nu pot fi valorificate pe calea opoziției, neputând fi identificate asemenea motive.

În sens diferit, s-a arătat că motivele de netemeinicie care nu pot face obiectul opoziției sunt cele care se referă la aspectele invocate de către debitor și care au fost avute în vedere de către judecătorul-sindic la pronunțarea încheierii de deschidere a procedurii insolvenței.

Criticile care vizează aceste aspecte nu pot fi valorificate pe calea opoziției, prin raportare la considerentele deciziei Curții Constituționale nr. 116/2017, potrivit cărora, în cadrul opoziției, *judecătorul-sindic reanalizează condițiile legale, având în vedere elementele de fapt și de drept noi invocate de creditorul oponent și care nu au fost cunoscute de judecătorul-sindic la momentul pronunțării hotărârii pentru deschiderea procedurii insolvenței, elemente care nu au fost menționate în cererea formulată de debitor.*

Așadar, având în vedere cele statuate de Curtea Constituțională, aceste motive de netemeinicie vizează strict aspectele invocate de către debitor (de exemplu, se critică interpretarea probelor propuse de acesta cu ocazia formulării cererii de deschidere a procedurii), iar în cadrul opoziției se analizează numai aspecte noi,

susținute de creditor și care nu au fost cunoscute de judecătorul-sindic, nefiind menționate în cererea formulată de debitor.

S-a convenit completarea concluziei cu precizarea, în mod explicit, a categoriei de motive care pot fi invocate în cadrul apelului împotriva încheierii de deschidere a procedurii insolvenței, respectiv în cadrul opoziției, prin raportare la decizia Curții Constituționale anterior evocată.

În opinie minoritară, participanții au arătat că, potrivit dispozițiilor Legii nr. 85/2014, termenul de apel împotriva încheierii de deschidere a procedurii este de 7 zile de la comunicare, iar termenul de opoziție este de 10 zile de la primirea notificării, astfel încât, la data formulării apelului, nu este verificată calitatea de creditor îndreptățit să participe la procedură a celui care pretinde această calitate.

S-a considerat că un asemenea creditor nu are calitatea procesuală de a formula apel, cu atât mai mult cu cât cadrul procesual pentru soluționarea cererii de deschidere a procedurii implică numai pe debitor; apreciază că motivele de apel împotriva încheierii pot fi invocate numai de către debitor. Creditorul nu va putea formula critici referitoare la deschiderea procedurii decât în cadrul opoziției și al apelului declarat împotriva sentinței prin care a fost soluționată opoziția, la acel moment fiind deja formulată o cerere de admitere a creanței sau chiar o cerere de deschidere a procedurii.

În sens diferit, s-a arătat că dispozițiile Legii nr. 85/2014 se completează cu dispozițiile Codului de procedură civilă, iar, din perspectiva normelor din materia procedurii necontencioase, apelul poate fi formulat de orice persoană interesată⁴, astfel că nu apare ca fiind necesară verificarea strictă a calității de creditor, fiind suficientă, pentru dovedirea interesului de a se declara apelul, aparența calității de creditor.

S-a precizat și faptul că, deși, formal, sunt căi procesuale diferite (apelul împotriva încheierii de deschidere a procedurii, pe de o parte, și opoziția, pe de altă

⁴ Potrivit art. 534 alin. (4) din Codul de procedură civilă, apelul poate fi făcut de orice persoană interesată, chiar dacă nu a fost citată la soluționarea cererii.

parte), în fapt, motivele invocate pot fi aceleași, astfel că se va da preeminență primei hotărâri definitive pronunțate. De asemenea, reținerea celor două căi nu conduce la finalitatea dorită, respectiv accelerarea definitivării soluției de deschidere a procedurii, opoziția având un conținut mai complex decât un posibil apel.

În concluzie, apelul declarat de creditor împotriva încheierii de deschidere a procedurii insolvenței, la solicitarea debitorului, este admisibil, iar acesta vizează motivele de nelegalitate și numai acele motive de netemeinicie care nu puteau face obiectul opoziției (acestea fiind aspectele invocate de către debitor prin cererea de deschidere a procedurii insolvenței și asupra cărora judecătorul-sindic s-a pronunțat cu ocazia încheierii atacate); aspectele noi de temeinicie (care se referă la starea de insolvență) nu pot fi puse în discuție în cadrul apelului împotriva încheierii de deschidere a procedurii, ci numai în cadrul etapei opoziției (care include soluționarea opoziției înseși și apelul împotriva sentinței de respingere a opoziției, după caz, în conformitate cu cele statuate în cadrul deciziei Curții Constituționale nr. 116/2017).

2. Titlul problemei de drept: Invocarea prescripției extinctive de către un creditor contestator cu privire la creanța înscrisă în tabel în favoarea altui creditor⁵

Materia: Insolvență

Subcategoria: Contestație față de tabelul preliminar

Obiect Ecris: procedura insolvenței

Acte normativ incidente: Codul civil și Legea nr. 85/2014

Cuvinte cheie: prescripție, creanță înscrisă în tabel

Problema supusă dezbaterii ridică întrebarea dacă prin contestația formulată în temeiul art. 111 alin. (1) din Legea nr. 85/2014, având în vedere

⁵ Propusă de Curtea de Apel Oradea

dispozițiile art. 106 alin. (2) din aceeași lege, un creditor poate invoca stingerea, prin prescripție extinctivă, a unei alte creanțe înscrise în tabelul preliminar? Sau, dimpotrivă, prescripția poate fi invocată doar de debitoare, conform art. 2512 C. civ. și/sau de practicianul în insolvență, potrivit excepției instituite de art. 106 alin. (2) din Legea nr. 85/2014?

Opinia Institutului Național al Magistraturii

Considerăm că răspunsul la problema de drept ridicată este dat de prevederile art. 2514 C. civ., potrivit cărora *codebitorii unei obligații solidare sau indivizibile și fideiusorii pot invoca prescripția, chiar dacă unul dintre debitori a neglijat să o facă ori a renunțat la ea. Tot astfel o pot face creditorii celui interesat, precum și orice altă persoană interesată.*

Așadar, chestiunea prescripției nu privește doar pe creditor și pe debitor, putând exista și alte persoane interesate să invoce prescripția, dacă debitorul nu a făcut-o, creditorii fiind enunțați expres în text.

În acest sens, în doctrina⁶ aferentă Codului civil 1864, care conținea o dispoziție asemănătoare (art. 1843), s-a arătat că „neinvocarea prescripției îndeplinite sau, *a fortiori*, renunțarea la prescripția îndeplinită nu se poate face de debitor în prejudiciul creditorilor săi, care vor putea opune prescripția în locul debitorului chiar dacă acesta renunțase la efectele ei; e o combinație a acțiunii oblice (...) cu acțiunea pauliană (...) în care creditorul poate invoca prescripția îndeplinită în folosul debitorului său nu are voie să stabilească decât prejudiciul său, deoarece scrupulul de delicateță, care inspiră pe debitor spre a renunța la beneficiul prescripției, constituie din partea lui față de creditorii săi o culpă care îndreptățește pe aceștia de a opune prescripția în disprețul renunțării sale”.

Considerăm că prevederile art. 2514 C. civ. sunt pe deplin compatibile cu Legea nr. 85/2014 [din perspectiva art. 342 alin. (1) al acesteia], întrucât procedura de insolvență, la rândul ei, permite - art. 111 alin. (1) - ca o contestație față de

⁶ M.B. Cantacuzino, Elementele dreptului civil, Ed. All Educațional, București, 1998, p. 493.

tabelul de creanțe să fie formulată nu doar de debitorul și creditorul dintr-un raport juridic, ci și de „orice altă parte interesată”.

În concluzie, opinia INM este în sensul că un creditor poate invoca, prin contestația față de tabelul preliminar de creanțe, stingerea prin prescripție extinctivă a unei creanțe trecute în tabel în favoarea unui alt creditor.

Opiniile exprimate de către participanții la întâlnire:

În unanimitate, participanții și-au însușit opinia INM.

3. Titlul problemei de drept: Insolvență. Stabilirea componenței adunării creditorilor atunci când se votează modificarea planului de reorganizare⁷

Materia: Insolvență

Subcategoria: Reorganizare

Obiect Ecris: modificare plan de reorganizare judiciară

Acte normativ incidente: art. 139 alin. (5) din Legea nr. 85/2014

Cuvinte cheie: modificare plan de reorganizare, votul adunării creditorilor

Problema supusă dezbaterii se referă la situația creditorilor care prin planul de reorganizare inițial nu au fost prevăzuți cu plăți: sunt sau nu creditori având creanțe rămase în sold, iar în caz afirmativ, neinclusiunea acestor creditori în procedura de votare a modificării planului poate fi invocată din oficiu?

Într-o opinie se consideră că, potrivit art. 139 alin. (5) din Legea nr. 85/2014, votarea modificării planului de reorganizare ar trebui să se facă în aceleași condiții ca votarea planului inițial; în acest sens, se reține că o categorie de creditori nu poate fi omisă în totalitate de la votarea modificării de plan doar pentru că, prin planul inițial, nu s-au prevăzut plăți către aceștia; ei pot fi considerați, în continuare, creditori cu creanțe în sold pentru că, în ipoteza nereușitei planului de reorganizare și a deschiderii falimentului, acești creditori își vor vedea drepturile reactivate și vor fi îndreptățiți să participe la eventuale distribuiri.

⁷ Propusă de Curtea de Apel Târgu Mureș

Într-o a doua opinie se consideră că, potrivit art. 49 alin. (2) lit. c din Legea nr. 85/2014, votează modificarea planului de reorganizare doar acei creditori față de care se produc efectele reorganizării, creanțele considerate în sold fiind doar acelea care sunt prevăzute cu plăți în plan. Astfel, prin însăși votarea planului inițial, dacă o parte din creditori au fost eliminați din programul de plăți, prevăzându-se plăți zero în favoarea acestora, iar planul a fost votat inclusiv cu concursul celor din urmă, reorganizarea continuă fără ei, astfel că nu prezintă interes pentru a fi incluși în adunarea creditorilor care ulterior votează modificarea de plan, cu atât mai mult cu cât *haircut*-ul inițial nu este afectat de respectiva modificare.

Opinia Institutului Național al Magistraturii

Problema supusă dezbaterii s-a ivit și în practica judiciară a altor curți de apel, dezlegarea acesteia fiind în sensul celei de-a doua opinii anterior expuse. Ne însușim atât această opinie, cât și argumentele expuse în continuare.

Argumentele reținute⁸ au fost, în esență, următoarele:

Potrivit art. 49 alin. (2) lit. c) din lege, calculul valorii totale a creanțelor prevăzute la alin. (1) împotriva averii debitorului se va determina prin raportare la: c) ulterior confirmării planului de reorganizare și până la deschiderea procedurii de faliment, potrivit cuantumului cuprins în programul de plăți, modificat în urma stingerii creanțelor achitate în plan.

Art. 139 alin. (5) din Legea nr. 85/2014 prevede că modificarea planului de reorganizare, inclusiv prelungirea acestuia se poate face oricând pe parcursul procedurii de reorganizare, fără a se putea depăși o durată totală maximă a derulării planului de 4 ani de la confirmarea inițială. Modificarea poate fi propusă de către oricare dintre cei care au vocația de a propune un plan, indiferent dacă au propus sau nu planul. Votarea modificării de către adunarea creditorilor se va face cu creanțele rămase în sold, la data votului, în aceleași condiții ca și la votarea planului de reorganizare. Modificarea planului va trebui să fie confirmată de judecătorul-sindic.

⁸ Curtea de Apel București, Secția a V-a civilă, decizia civilă nr. 330 din 21 februarie 2019, trimisă, în rezumat, de judecător Mădălina Badea, publicată în Revista Română de Jurisprudență nr. 2/2020. În același sens, Curtea de Apel Timișoara, Secția a II-a civilă, decizia civilă nr. 121 din 1 martie 2018, publicată în rezumat în R. Rizoiu, Codul insolvenței adnotat, Ed. Rosetti, București, 2020, p. 362.

Conform art. 140 din lege, când sentința care confirmă un plan intră în vigoare, activitatea debitorului este reorganizată în mod corespunzător; creanțele și drepturile creditorilor și ale celorlalte părți interesate sunt modificate astfel cum este prevăzut în plan. În cazul intrării în faliment se va reveni la situația stabilită prin tabelul definitiv al tuturor creanțelor împotriva debitorului prevăzut la art. 112 alin. (1), scăzându-se sumele achitate în timpul planului de reorganizare.

Din cuprinsul acestor texte de lege rezultă că la votarea modificării planului de reorganizare trebuie avute în vedere creanțele stabilite prin programul de plăți din planul de reorganizare, actualizate în funcție de plățile efectuate în baza planului la momentul votului, și nu creanțele din cuprinsul tabelului definitiv, actualizate în funcție de plățile efectuate în baza planului de reorganizare.

Astfel, art. 49 alin. (1) din Legea nr. 85/2014 prevede că ședințele adunării creditorilor au loc în prezența titularilor de creanțe reprezentând cel puțin 30% din valoarea totală a creanțelor cu drept de vot. În ceea ce privește calculul valorii totale a creanțelor cu drept de vot, art. 49 alin. (2) detaliază, pe etape ale procedurii, modalitatea în care acesta se va realiza, respectiv:

- ulterior confirmării planului de reorganizare și până la deschiderea procedurii de faliment, potrivit cuantumului cuprins în programul de plăți, modificat în urma stingerii creanțelor achitate prin plan [art. 49 alin. (2) lit. c)];

- după deschiderea procedurii de faliment și până la publicarea tabelului definitiv consolidat, astfel cum reiese din tabelul definitiv așa cum a fost modificat în urma stingerii creanțelor [art. 49 alin. (2) lit. d)].

Prevederile art. 49 alin. (1) și (2) lit. c) din lege se coroborează cu dispozițiile art. 139 alin. (5) din lege, conform cărora votarea modificării de către adunarea creditorilor se va face cu creanțele rămase în sold, la data votului, în aceleași condiții ca și la votarea planului de reorganizare.

Noțiunea de creanțe rămase în sold la data votului reprezintă creanțele stabilite prin programul de plăți din planul de reorganizare din care vor fi scăzute plățile efectuate. Astfel, creanțele rămase în sold reprezintă creanțele rămase de plată; or, plățile în perioada de reorganizare se fac în temeiul programului de plăți, și nu al tabelului definitiv.

În acest sens, art. 140 alin. (1) teza I din lege prevede că atunci când sentința care confirmă un plan intră în vigoare, activitatea debitorului este reorganizată în mod corespunzător, creanțele și drepturile creditorilor fiind modificate astfel cum sunt prevăzute în plan. Prin urmare, reorganizarea activității debitorului conform planului are loc în baza acestor dispoziții legale, și nu în urma vreunei renunțări sub condiție suspensivă a creditorilor la creanțe.

În ceea ce privește art. 5 pct. 53 din lege, acesta definește programul de plată al creanțelor ca fiind graficul de achitare al acestora menționat în planul de reorganizare, care include cuantumul sumelor pe care debitorul se obligă să le plătească creditorilor, dar nu mai mult decât sumele datorate conform tabelului definitiv de creanțe. Faptul că programul de plăți nu poate cuprinde sume mai mari decât cele incluse în tabelul definitiv nu înseamnă însă că la momentul votării asupra modificării planului trebuie avute în vedere creanțele astfel cum sunt menționate în tabelul definitiv, întrucât un astfel de raționament contravine dispozițiilor art. 49 alin. (1) și alin. (2) lit. c) din lege coroborate cu art. 139 alin. (5).

De asemenea, este legală concluzia că mențiunea din cuprinsul art. 139 alin. (5) din lege „în aceleași condiții ca și la votarea planului de reorganizare” se referă la respectarea dispozițiilor art. 139 alin. (1), neputând-se face abstracție de faptul că textul de lege face mențiune expresă la creanțele rămase în sold la data votului.

Prin urmare, interpretarea legală a dispozițiilor art. 139 alin. (5) este aceea că votarea modificării planului de reorganizare se face cu creanțele menționate în cuprinsul programului de plăți, din care vor fi scăzute plățile efectuate pe perioada derulării planului (acesta fiind sensul noțiunii de creanțe rămase în sold), în aceleași condiții ca și la votarea planului de reorganizare, și anume cu respectarea prevederilor art. 139 alin. (1) [referitoare inclusiv la votul pe categorii de creanțe].

În ceea ce privește dispozițiile art. 140 alin. (1) teza a II-a, acestea prevăd în mod expres că în cazul intrării în faliment se va reveni la situația stabilită prin tabelul definitiv al creanțelor prevăzut la art. 112 alin. (1), scăzându-se sumele achitate în timpul planului de reorganizare. Prin urmare, este evident că acest text se aplică exclusiv situației la care se referă, și anume după intrarea în faliment, nu și situației de fapt din cauză în care debitoarea se află în perioada de reorganizare.

În concluzie, opinia INM este în sensul că la votarea modificării planului de reorganizare trebuie avute în vedere creanțele stabilite prin programul de plăți din planul de reorganizare, actualizate în funcție de plățile efectuate în baza planului la momentul votului.

Opiniile exprimate de către participanții la întâlnire

În unanimitate, participanții și-au însușit opinia INM.

II. LITIGII CU PROFESIONIȘTI

1. Titlul problemei de drept: Întreruperea termenului de prescripție a dreptului material la acțiune prin plata parțială efectuată de către societatea de asigurare⁹

Materia: Litigii cu profesioniștii

Subcategoria: pretenții

Obiect ECRIS: pretenții, cerere de valoare redusă

Acte normative incidente: art. 2537 pct. 1, art. 2538 Cod civil

Cuvinte cheie: nu au fost indicate

Problema de drept privește acțiunile exercitate de persoana păgubită sau de cesionarul dreptului la despăgubiri (indemnizația de asigurare) împotriva societății de asigurare pentru diferența rămasă după achitarea, de către aceasta din urmă, a unei părți din pretențiile solicitate. În raport cu dispozițiile art. 2537 pct. 1 și art. 2538 alin. (1) și alin. (2) din Codul civil, se pune problema dacă, în acest caz, plata parțială a despăgubirilor este un act de recunoaștere tacită, potrivit legii, producând efectul întreruperii prescripției extinctive.

Într-o primă opinie, s-a apreciat că plata parțială efectuată de către pârâta societate de asigurare reprezintă o recunoaștere tacită a debitului și are ca efect întreruperea termenului de prescripție. Plata parțială a datoriei are, așadar, un efect întreruptiv de prescripție, ceea ce face ca prescripția începută înainte de a se fi ivit

⁹ Propusă de Curtea de Apel București

cauza de întrerupere să se șteargă și să curgă o nouă prescripție de același fel, în conformitate cu art. 2541 alin. (1)-(3) Cod civil.

Într-o altă opinie, s-a apreciat că plata parțială efectuată de pârâta societate de asigurări nu întrerupe termenul de prescripție. În argumentarea acestei decizii s-a arătat că: pentru a întrerupe prescripția dreptului material la acțiune, plata parțială trebuie să fie grefată pe o recunoaștere, chiar tacită, a dreptului de creanță pretins. În prezenta cauză, pârâta efectuează o plată a sumei solicitate, însă aceasta nu reprezintă o plată parțială în accepțiunea sa, ci chiar plata integrală a dreptului de creanță care consideră că i se cuvine reclamantei.

Opinia Institutului Național al Magistraturii

Din interpretarea sistematică a dispozițiilor art. 2537 pct. 1 din Codul civil¹⁰ cu cele ale art. 2538 alin. (1) și (2) din Codul civil¹¹ rezultă că plata parțială este reglementată drept act de recunoaștere tacită, cauză de întrerupere a cursului prescripției extinctive.

Așa cum s-a arătat și în doctrină¹², recunoașterea semnifică părăsirea de către subiectul pasiv a poziției sale de împotrivire față de titularul dreptului subiectiv corelativ, trebuind a fi voluntară, neîndoielnică, pură și simplă.

Prin urmare, recunoașterea nu poate fi subînțeleasă, prezumată atunci când există acte exprese de contestare a creanței integrale, de refuz explicit de plată pentru partea neachitată din creanța pretinsă.

S-a arătat în jurisprudență¹³ că „[în cazul în care între părțile unui contract de furnizare a apei au existat litigii frecvente, legate de executarea aceluiași contract și în care pretențiile au fost reprezentate chiar de pretențiile contestate și în litigiul de

¹⁰ Prescripția se întrerupe: 1. printr-un act voluntar de executare sau prin recunoașterea, în orice alt mod, a dreptului a cărui acțiune se prescrie, făcută de către cel în folosul căruia curge prescripția.

¹¹ (1) Recunoașterea se poate face unilateral sau convențional și poate fi expresă sau tacită. (2) Când recunoașterea este tacită, ea trebuie să rezulte fără echivoc din manifestări care să ateste existența dreptului celui împotriva căruia curge prescripția. Constituie acte de recunoaștere tacită plata parțială a datoriei, achitarea, în tot sau în parte, a dobânzilor sau penalităților, solicitarea unui termen de plată și altele asemenea.

¹² M.Nicolae, *Drept civil. Teoria generală. Vol.II. Teoria drepturilor subiective civile*, Ed.Solomon, 2018, p.875.

¹³ ÎCCJ, Secția a II-a Civilă, Decizia nr. 673 din 27 februarie 2015, disponibilă pe www.iccj.ro.

față, câtă vreme parte din valoarea facturilor emise în temeiul acestui contract a fost refuzată în mod constant de către beneficiarul serviciilor, furnizorul necontestând faptul că a primit notificările de refuz la plată pentru acest tip de servicii prestate, *nu se mai poate vorbi despre o recunoaștere tacită a întregii datorii facturate, ci dimpotrivă, despre un refuz de plată a datoriei restante*, datorie care trebuia solicitată în instanță în cadrul termenului de prescripție prevăzut de art. 1 și 3 din Decretul nr. 167/1958.

În această situație, nu este aplicabil cazul de întrerupere a cursului prescripției prevăzut de art. 16 lit. a) din Decretul nr. 167/1958, întrucât recunoașterea la care face referire acest articol, pentru a fi utilă, trebuie să fie neechivocă”.

Plata unei fracțiuni din preț/contravaloare, atunci când, pentru diferență, există manifestări exprese de refuz, nu are semnificația unei plăți parțiale, pentru a interveni efectul întreruptiv prevăzut de art. 2537 din Codul civil, ci reprezintă o plată integrală, corespunzătoare întinderii obligației, astfel cum aceasta este recunoscută de către debitor. Cu alte cuvinte, aceasta reprezintă o plată pentru partea din creanță pe care debitorul o consideră chiar creanța integrală.

Plata parțială, formă a recunoașterii tacite, trebuie să echivaleze cu însușirea debitului integral pretins, ipoteză care nu poate fi întrunită atunci când există o manifestare de voință expresă a debitorului în sensul de a nu recunoaște diferența de datorie.

O asemenea interpretare se impune în materia raporturilor de asigurare, cu atât mai mult cu cât există reglementări speciale referitoare la plata indemnizației de asigurare.

Astfel, potrivit art. 2208 alin. (1) teza a II-a din Codul civil, *atunci când există neînțelegere asupra cuantumului indemnizației de asigurare, partea necontestată din aceasta se va plăti de asigurator anterior soluționării neînțelegerii prin bună învoială sau de către instanța judecătorească.*

În cazul particular al asigurării RCA, dispozițiile art. 21 alin. (1) lit. b) din Legea nr. 132 din 31 mai 2017, privind asigurarea obligatorie de răspundere civilă auto pentru prejudicii produse terților prin accidente de vehicule și tramvaie instituie obligația asiguratorului *de a notifica părții prejudiciate în scris, cu confirmare de*

primire, motivele pentru care nu a aprobat, în totalitate sau parțial, pretențiile de despăgubire.

Totodată, potrivit art. 21 alin. (3) din același act normativ, dacă în termen de 30 de zile de la depunerea cererii de despăgubire de către partea prejudiciată ori de către asigurat, asigurătorul RCA nu a notificat părții prejudiciate respingerea pretențiilor de despăgubire, precum și motivele respingerii, asigurătorul RCA este obligat la plata despăgubirii.

Prin urmare, plata unei părți a pretențiilor de despăgubire de către asigurător nu este pură și simplă, ci este însoțită de motive pentru care acesta nu achită și diferența pretențiilor, așadar plata în parte este efectuată în măsura recunoașterii, a necontestării, refuzul pentru diferență fiind exprimat fără echivoc.

În aceste condiții, se impune analiza tuturor circumstanțelor în care se efectuează plata unei părți a datoriei, pe baza căroră instanța să aprecieze în ce măsură o plată constituie sau nu un act de întrerupere tacită; raționamentul nu se poate restrânge la un element unic, al efectuării unei plăți pentru o parte a pretențiilor, ci este necesară calificarea juridică a situației de fapt reținute ca fiind aptă sau nu să constituie o cauză de întrerupere a prescripției extinctive.

În concluzie, opinia INM este în sensul că întreruperea termenului de prescripție a dreptului material la acțiune prin plata parțială se produce atunci când aceasta are semnificația însușirii debitului pretins de creditor, iar nu și atunci când plata unei fracțiuni a datoriei reprezintă partea care este recunoscută de către debitor, pentru diferență fiind exprimat un refuz de plată.

Opiniile exprimate de către participanții la întâlnire

În unanimitate, participanții și-au însușit opinia INM.

2. Titlul problemei de drept: Cauza de impreviziune a devalorizării monedei naționale în raport de francul elvețian, în contractele de credit. Îndeplinirea condițiilor impreviziunii în litigiile întemeiate pe impreviziunea de drept comun¹⁴

Materia: Civil

Subcategorie: Impreviziunea în contracte

Obiect ECRIS: Acțiune în constatare - litigii cu profesioniști; Obligație de a face - litigii cu profesioniști

Act normativ incident: art. 970 C. civ. 1864, Decizia CCR nr. 623/2016, Decizia CCR nr. 731/2019, Decizia CCR nr. 415/2018

Problema de drept care a primit dezlegări diferite în cauze similare vizează cererile formulate de reclamânți prin care aceștia solicită adaptarea contractului de credit încheiat cu pârâta, în calitate de bancă, în considerarea intervenției cazului de impreviziune generat de devalorizarea cursului valutar leu/CHF, cereri întemeiate pe dispozițiile dreptului comun, în concret, în temeiul impreviziunii de drept comun recunoscute jurisprudențial și doctrinar în baza art. 970 C. civ. 1864.

În concret, prin aceste acțiuni se urmărește adaptarea contractului de credit angajat în monedă străină, astfel încât diferența de curs valutar dintre cel de la data încheierii contractului de credit și cel de la data introducerii acțiunii să fie suportată de ambele părți contractante. Domeniul este cel al contractelor de credit încheiate în CHF, negarantate cu ipotecă imobiliară (pentru cazul contractelor garante cu ipotecă imobiliară, partea având la dispoziție calea procesuală deschisă în temeiul Legii nr. 77/2016), însă fără a fi limitat la această ipoteză.

Într-o opinie, s-a apreciat, pornind de la considerentele Curții Constituționale în Decizia nr. 623/2016 și Decizia CCR nr. 731/2019, aplicabile în analogie cu impreviziunea reglementată de Legea nr. 77/2016, că fluctuația valorii CHF cu peste 100% (în concret, o creștere de 140,33%) față de valoarea existentă la data încheierii contractului de credit a produs un dezechilibru contractual raportat strict la clauzele

¹⁴ Problemă propusă de Tribunalul Specializat Cluj

contractuale, și nu raportat la situația patrimonială a părții, irelevantă din perspectiva impreviziunii.

Astfel, s-a apreciat că o creștere a valorii CHF de la 1,8912 lei, la data încheierii contractului (11.07.2007), la 4,5451 lei, la data formulării cererii de chemare în judecată (26.07.2021), reprezintă o situație de impreviziune contractuală. În acest context s-a reținut că valoarea CHF a crescut într-un mod constant, continuu și fără vreo tendință de revenire la o valoare apropiată celei de la data încheierii contractelor, la momentul sesizării instanței valoarea CHF fiind cu peste 140,33% mai mare decât cea de la momentul contractării creditului.

Într-o altă opinie, s-a apreciat că judecătorul investit cu o cerere întemeiată pe incidența impreviziunii de drept comun dedusă din art. 970 C. civ. 1864 nu o poate examina pornind de la considerentele Curții Constituționale materializate în Decizia nr. 623/2016 și Decizia CCR nr. 731/2019, deoarece dispozițiile Legii nr. 77/2016 nu sunt aplicabile atunci când partea nu exercită o cale procesuală dintre cele deschise în temeiul acestei legi.

Astfel, s-a apreciat că, dimpotrivă, fluctuația cursului valutar reprezintă un element cunoscut și acceptat de împrumutat la momentul contractării unui credit într-o monedă diferită de cea în care își obține veniturile.

S-a mai arătat că este de notorietate, pentru orice rezident al țării noastre cu vârsta de peste 35 de ani, că perioada anilor 90 a debutat cu o inflație galopantă determinată de circumstanțe diverse, în contextul adaptării la economia de piață a României, după Revoluția din decembrie 1989, inflație care, treptat, s-a diminuat la începutul anilor 2000, iar în anul 2005 moneda națională a suferit o denominare, suma de 10.000 lei vechi fiind echivalată cu 1 leu nou (RON).

Astfel, din datele transmise de Banca Națională a României, cursul de schimb al CHF a crescut de la 330,85 lei vechi în ianuarie 1993 la 5599 lei vechi în ianuarie 1998, cu aproximativ 1500% în 5 ani. Apoi, din ianuarie 1998 de la valoarea de 5599 lei a crescut în următorii 5 ani până la 26014 lei în ianuarie 2004, creșterea fiind de 360%. Ulterior, din ianuarie 2004, de la 26014 lei vechi, până în ianuarie 2009 francul elvețian a crescut până la 2,8762 lei noi (echivalentul a 28762 lei vechi - ulterior măsurii de denominare a leului, adoptată de BNR la data de 01.07.2005) cu o variație

de doar 10%. Apoi, în perioada ianuarie 2009 - ianuarie 2014 francul elvețian a crescut de la 2,8762 lei la 3,6760 cu o variație de aproximativ 28%. În sfârșit, din ianuarie 2014 până în octombrie 2017 cursul CHF a crescut de la 3,6760 lei la 4,22 lei cu aproximativ 15%.

Date fiind cele de mai sus, creșterea în 10 ani de la valoarea de 1,89 lei la valoarea de 4,53 lei nu apare ca fiind imprevizibilă, dat fiind că, anterior perioadei contractuale, fluctuațiile acestei monede au fost mult mai mari. Luând în considerare nu doar perioada apropiată încheierii contractului, ci un interval de timp mediu, într-o perioadă de relativă stabilitate economică, respectiv anii 2000-2007, se observă că francul elvețian a variat cu mai mult de 116% în 7 ani (de la 11771 lei vechi în ianuarie 2000 la 25463 lei vechi în ianuarie 2005 - conform informării BNR anexate).

În concluzie, posibilitatea de predicție a unei variații semnificative este la îndemâna unei persoane obișnuite, care, la momentul încheierii contractului, cu minime diligențe, poate avea acces la informațiile oferite de Banca Națională cu privire la cursul valutilor pe o perioadă de timp medie anterioară contractării creditului și, ca atare, să poată avea în vedere, chiar fără cunoștințe de specialitate, că o atare posibilitate există și în viitor. Astfel, devalorizarea francului elvețian nu constituie un caz de impreviziune și, în consecință, contractul nu poate fi adaptat.

S-a mai arătat că este evident pentru orice persoană cu studii medii și cu o minimă experiență de viață că o monedă străină poate suferi aprecieri sau deprecieri în cursul perioadei de contractare și, cunoscând noțiunea de risc valutar, împrumutații au acceptat, implicit, valorizarea fracului elvețian.

Referitor la intervalul de variație - reper pentru aprecierea riscului supraadăugat, în absența unei clauze contractuale de impreviziune, în vederea stabilirii acestuia, se pot observa parametrii istoricului valutar, respectiv evoluția indicatorului de curs valutar într-un interval de referință cuprinzător, anterior încheierii contractului dedus judecății.

Astfel, reclamantii - debitori se puteau în mod rezonabil aștepta la modificarea (dublarea) cursului valutar în intervalul de 30 ani pentru care s-a acordat creditul, în contextul în care, în ultimii 10 ani înainte de încheierea contractului (în perioada 4

decembrie 1998 - 4 decembrie 2007) cursul valutar înregistrase creșteri similare de peste 100%.

Opinia Institutului Național al Magistraturii

Problema a mai fost pusă în discuție și în cadrul Întâlnirii președinților secțiilor specializate (foste comerciale) ale Înaltei Curți de Casație și Justiție și curților de apel, dedicată dezbaterii problemelor de practică neunitară în materia litigiilor cu profesioniști și insolvenței, București, 21 iunie 2018¹⁵.

Tema s-a referit la aplicarea teoriei imprevizunii în cazul contractelor de credit încheiate anterior intrării în vigoare a noului Cod civil și la aplicabilitatea în cazul contractelor acordate în CHF.

În cadrul întâlnirii, „cu majoritate, participanții au apreciat că îndeplinirea condițiilor imprevizunii în cazul contractelor de credit încheiate anterior intrării în vigoare a noului Cod civil urmează a fi apreciată în fiecare caz în parte, conform criteriilor de analiză dezvoltate în Decizia Curții Constituționale nr. 62/2017. A fost exprimată și opinia conform căreia în cadrul considerentelor care însoțesc Decizia Curții Constituționale nr. 62/2017 urmează a fi decelate cele care sprijină soluția și care dobândesc, astfel, valoare general obligatorie și autoritate de lucru judecat, sens în care s-a pronunțat recent și Înalta Curte de Casație și Justiție în cadrul mecanismelor de unificare a practicii judiciare (Decizia ÎCCJ nr. 52/18.06.2018, parag. 189-191)”.

În primul rând, deși nu a fost formulată expres în cadrul temei propuse, din opinia redactorului referatului reiese că este tratat și aspectul admisibilității cererii de chemare în judecată, în condițiile dreptului comun, având ca obiect adaptarea contractului pentru cazul de impreviziune reprezentat de devalorizarea cursului.

Cu referire la admisibilitatea unei astfel de cereri, sunt pertinente considerentele Curții Constituționale¹⁶, potrivit cărora, indiferent de momentul la

¹⁵ A se vedea Minuta întocmită, p.19, disponibilă <https://inm-lex.ro/wp-content/uploads/2022/02/Repertoriu-litigii-cu-profesionisti-si-insolventa.pdf>.

¹⁶ Decizia nr. 36/2019 referitoare la respingerea excepției de neconstituționalitate a dispozițiilor art. 11 teza întâi raportate la art. 3 teza a doua, art. 4 alin. (1), art. 5 alin. (3), art. 6 alin. (1), art. 7 și art. 10 din Legea nr. 77/2016

care a fost încheiat un contract de credit, sub imperiul reglementărilor vechiului Cod civil sau ale noului Cod civil și independent de incidența Legii nr. 77/2016, în special cu privire la condițiile de admisibilitate prevăzute de art. 4 din Legea nr. 77/2016, instanța de judecată, care, în condițiile legii, este independentă în aprecierea sa, va putea face aplicarea teoriei impreviziunii. Astfel, în lipsa acordului părților și în temeiul art. 969 și art. 970 din Codul civil din 1864, respectiv art. 1.271 din noul Cod civil, instanța de judecată poate pronunța o hotărâre prin care să dispună fie adaptarea contractului în forma pe care o decide, fie încetarea sa.

În continuare, justificând și caracterul neîntemeiat al criticii referitoare la încălcarea principiului egalității în drepturi, întrucât textul de lege criticat ar crea un privilegiu persoanelor care cad sub incidența art. 4 și, implicit, a Legii nr. 77/2016, Curtea Constituțională a arătat că orice debitor al unui contract de credit, indiferent de valoarea contractului sau de scopul în care a angajat creditul, are deschisă calea unei acțiuni în justiție, întemeiată pe dispozițiile dreptului comun în materie, respectiv pe dispozițiile referitoare la teoria impreviziunii din codurile civile.

Așadar, admisibilitatea unei cereri de chemare în judecată de tipul celei analizate nu poate fi pusă în discuție.

În ceea ce privește relevanța pentru acțiunile în justiție întemeiate pe Codul civil de la 1864 a dispozițiilor Legii nr. 77/2016, respectiv a deciziilor Curții Constituționale care au vizat prevederile acestui act normativ, trebuie avută în vedere calificarea juridică de principiu, conferită dispozițiilor din Legea nr. 77/2016 chiar de Curtea Constituțională¹⁷.

Aceasta a reținut că impreviziunea contractuală nu vizează protecția debitorului în calitatea sa de consumator, ci protecția juridică oferită

privind darea în plată a unor bunuri imobile în vederea stingerii obligațiilor asumate prin credite, precum și a legii în ansamblul său, publicată în Monitorul Oficial, Partea I nr. 494 din 19 iunie 2019, par. 32 și 33.

¹⁷ Decizia nr.731 din 6 noiembrie 2019 referitoare la obiecția de neconstituționalitate a dispozițiilor articolului unic pct.2 [cu referire la art.4 alin.(11) și alin.(13)], pct.3 [cu referire la art.4 alin.(3) și (4)], pct.6 [cu referire la art.7 alin.(11)], pct.7 [cu referire la art.7 alin.(4)], pct.8 [cu referire la art.7 alin.(51)] și pct.9 [cu referire la art.8 alin.(5) teza a doua] din Legea pentru modificarea și completarea Legii nr.77/2016 privind darea în plată a unor bunuri imobile în vederea stingerii obligațiilor asumate prin credite, publicată în Monitorul Oficial nr.59 din 29.01.2020, par. 42.

contractanților, atât creditori, cât și debitori, indiferent că sunt profesioniști sau consumatori. În aceste condiții, se constată că valorificarea prin Legea nr.77/2016 a ideii de impreviziune contractuală din perspectiva debitorului nu reprezintă o măsură de protecție a acestuia, chiar dacă legea anterioară a fost promovată ca reglementând tale quale astfel de măsuri. În schimb, condițiile în care poate fi invocată impreviziunea, procedura constatării acesteia și măsurile specifice de echilibrare a contractului de credit prevăzute în Legea nr.77/2016, așadar nu impreviziunea în sine, reprezintă măsuri de protecție a debitorului.

Scopul protecționist a fost exprimat fără echivoc și în cadrul expunerii de motive a Legii nr. 77/2016, inițiatorii proiectului de lege arătând că acesta își propune să protejeze debitorii contractului de credit de abuzurile cesionarilor de creanțe și, în egală măsură, să partajeze într-un mod cât mai echitabil, riscurile devalorizării bunului între creditor și debitor.

Or, dispozițiile din Codul civil nu justifică acordarea unei protecții sporite uneia dintre părțile contractante, condițiile privind impreviziunea, mecanismul juridic de interpretare și efectele impreviziunii fiind egal reglementate, atât pentru debitor, cât și pentru creditor.

Prin urmare, nu există fundamentul aplicării, în mod direct, a dispozițiilor din Legea nr. 77/2016, în special a art. 4 alin. (1¹) lit. a) și lit. b), alin. (1²), alin. (1³), referitoare la instituirea unor prezumții legale absolute în favoarea debitorului privind existența unor cazuri de impreviziune.¹⁸

Cu atât mai puțin pot fi considerate aplicabile dispozițiile Legii nr. 77/2016 în aceste litigii, atât timp cât vizează raporturi juridice care excedează domeniului de aplicare a acestui act normativ, cu referire la condițiile admisibilitate prevăzute de

¹⁸ În practica judiciară au fost identificate soluții care au recurs la reperul privind aprecierea riscului supraadăugat oferit de Legea nr. 77/2016 cu referire la acțiunile întemeiate pe Codul civil din 1864, arătându-se că, deși „Legea nr. 77/2016 nu este aplicabilă în cauză, pragul de 52,6% poate fi avut în vedere de orice instanță care soluționează o cerere de adaptare a contractului în temeiul vechiului Cod civil, tocmai pentru a asigura o interpretare unitară și o previzibilitate a aplicării dreptului”. Hotărâre nr. 44/2024 din 08.05.2024 pronunțată de Curtea de Apel Galați, cod RJ 628g99878 (<https://www.rejust.ro/juris/628g99878>); trebuie menționat că, în cauză, pârâta-instituție de credit, nu a criticat soluția sub aspectul utilizării pragului de 52,6% pentru stabilirea cazului de impreviziune, ci exclusiv sub aspectul formulei de adaptare a creditului.

art. 4 alin. (1), lit. a)-d) din lege (cu titlu de exemplu, în situația în care împrumutatul nu poate avea calitatea de consumator, persoana a împrumutat sume al căror quantum depășește echivalentul în lei a 250.000 euro la data încheierii contractului de credit, creditul nu a fost contractat de consumator cu scopul de a achiziționa, construi, extinde, moderniza, amenaja, reabilita un imobil cu destinație de locuință sau, indiferent de scopul pentru care a fost contractat, acesta nu este garantat cu cel puțin un imobil având destinația de locuință).

Din perspectiva aplicării prin analogie, Codul civil de la 1864 nu conținea dispoziții exprese, precum art. 1 alin. (2)¹⁹ și art. 10²⁰ din Legea nr. 287/2009 privind Codul civil, însă existența unor lacune legislative trebuia gestionată din perspectiva art. 3, potrivit căruia *judecătorul care va refuza de a judeca, sub cuvânt ca legea nu prevede, sau ca este întunecată sau neîndestulătoare, va putea fi urmărit ca culpabil de denegare de dreptate, respectiv a dispozițiilor art. 4, în sensul că este oprit judecătorului de a se pronunța, în hotărârile ce dă, prin cale de dispoziții generale și reglementare, asupra cauzelor ce-i sunt supuse.*

Metoda analogiei, ca procedeu de interpretare a legii, nu poate conduce la extinderea domeniului de aplicare a unor norme speciale, a căror interpretare se face în sens strict.

Prin urmare, dispozițiile speciale din Legea nr. 77/2016, având caracter derogatoriu, nu pot fi aplicate prin analogie raporturilor juridice reglementate de Codul civil, neexistând niciun temei pentru a deveni, în fapt, drept comun în privința determinării riscului supraadăugat.

În acest caz, împrumutatul poate recurge exclusiv la acțiunea întemeiată pe dispozițiile dreptului comun, care nu pot fi interpretate și aplicate decât exclusiv în raport cu circumstanțele concrete ale cauzei și în acord cu principiile generale de interpretare a legii.

¹⁹ În cazurile neprevăzute de lege se aplică uzanțele, iar în lipsa acestora, dispozițiile legale privitoare la situații asemănătoare, iar când nu există asemenea dispoziții, principiile generale ale dreptului.

²⁰ Legile care derogă de la o dispoziție generală se aplică numai în cazurile expres prevăzute de lege.

În ceea ce privește deciziile Curții Constituționale, pronunțate cu ocazia soluționării obiecțiilor și excepțiilor de neconstituționalitate în domeniul Legii nr. 77/2016, raționamentul mai sus expus trebuie nuanțat.

În mod similar, acestea nu pot fi valorificate în cadrul litigiilor întemeiate pe dispozițiile Codului civil în măsura în care interpretarea se referă la mecanismele juridice specifice Legii nr. 77/2016, însă statuările de principiu care vizează instituția impreviziunii sunt relevante și pentru analiza cererilor de chemare în judecată formulate în condițiile dreptului comun.

Din această perspectivă, pot fi reținute considerentele deciziilor indicate în cadrul referatului de propunere a temei de practică neunitară, precum și pe cele ale deciziei nr. 62 din 7 februarie 2017 referitoare la obiecția de neconstituționalitate a dispozițiilor Legii pentru completarea Ordonanței de urgență a Guvernului nr. 50/2010 privind contractele de credit pentru consumatori, publicate în Monitorul Oficial nr.161 din 03.03.2017, în special par. 49, potrivit căruia „Curtea apreciază că argumentele reținute în Decizia nr.623 din 25 octombrie 2016 privind Legea nr.77/2016 privind darea în plată a unor bunuri imobile în vederea stingerii obligațiilor asumate prin credite cu privire la incidența teoriei impreviziunii sunt pe deplin aplicabile și în materia contractelor de credit în franci elvețieni”.

De asemenea, această concluzie reiese și din practica recentă a Înaltei Curți de Casație și Justiție, Secția a II-a civilă, evocată și de redactorului referatului, respectiv decizia nr. 787/4 aprilie 2023, care reține reperele teoretice ale instituției impreviziunii statuate prin deciziile Curții Constituționale nr. 62/2017 și nr. 623/2016.

Potrivit aceleiași decizii, în cadrul căreia s-au valorificat atât dispozițiile din Codul civil de la 1864, cât și considerentele de ordin teoretic privind impreviziunea formulate de Curtea Constituțională, pentru stabilirea existenței cazului de impreviziune și pentru identificarea formulei de adaptare a contractului se impune decelarea unor aspecte de fapt specifice și care au caracter obligatoriu în economia cauzei.

Astfel, relația risc inerent contractului - risc supraadăugat (numai acesta din urmă putând fundamenta impreviziunea) generează obligația de a se stabili valoarea concretă a pragului, a variației cursului valutar care îndeplinește condiția de a fi

dincolo de puterea de prevedere a cocontractanților și care ține de intervenirea unor elemente ce nu puteau fi avute în vedere la momentul a quo.

În acest caz se va putea determina limita riscului inerent contractului, în funcție de care este posibilă evaluarea onerozității excesive pe tot parcursul derulării contractului.

Istoricul valutar poate constitui un reper, însă în condițiile în care analiza probatorului nu se limitează la argumente de ordin general, ci prin identificarea împrejurărilor concrete ale speței.

Caracterul previzibil al creșterii cursului valutar cu 100% și peste trebuie analizat nu numai din perspectiva valorilor de la data încheierii contractului și de la data formulării cererii de chemare în judecată, ci prin utilizarea unor criterii adaptate cauzei.

În cadrul unei alte soluții de speță, Înalta Curte de Casație și Justiție, Secția a II-a civilă²¹ a reținut că „urmare a excluderii calității de consumator a recurentului-reclamant și implicit a incidenței dispozițiilor legii speciale, contractul părților a fost analizat pe temeiul dreptului comun; instanța de apel a statuat corect că nu se poate reține nicio cauză de impreviziune, deoarece riscul valutar nu poate fi subsumat unei astfel de cauze, mai ales că pretinsul motiv de impreviziune a intervenit după 10 ani de derulare a contractului, fiind previzibil că valoarea monedei străine se poate modifica în timp și doar o creștere bruscă, determinată de un eveniment excepțional, poate dobândi caracter imprevizibil”.

Partea finală a considerentelor evocate poate susține argumentul potrivit căruia fluctuația riscului valutar fundamentează existența unui caz de impreviziune numai atunci când acesta are caracterul unui eveniment excepțional, reprezentată de o creștere bruscă, pentru a fi îndeplinită cerința de imprevizibilitate.

Din această perspectivă, aspectele istorice (de la nivelul anilor 1993-1998, respectiv 1998-2004) trebuie evaluate comparativ cu circumstanțele sociale,

²¹ Înalta Curte de Casație și Justiție, Secția a II-a civilă, Decizia nr. 701/22 martie 2023, disponibilă pe <https://www.scj.ro/1093/Detalii-jurisprudenta?customQuery%5B0%5D.Key=id&customQuery%5B0%5D.Value=208516#highlight=##>

economice particulare ale fiecărui litigiu, pentru ca judecătorul cauzei să verifice posibilitatea concretă de prevedere a unei împrejurări excepționale de tipul celor invocate de reclamant.

De asemenea, tot cu luarea în considerare a aspectelor concrete ale cauzei, ar trebui să se stabilească dacă fluctuația cursului în intervalul de 10 ani anterior invocării impreviziunii este de natură să înlăture caracterul imprevizibil al evenimentului creșterii cursului la valoarea și în condițiile evenimentului invocat.

O propunere poate fi și solicitarea unor precizări care să fie formulate de către reclamant sub aspectul intervalului și valorii creșterii cursului valutar care au determinat invocarea impreviziunii, acestea fiind circumstanțe de fapt cu aspecte particulare fiecărui litigiu.

În concluzie, opinia INM este în sensul că, în litigiile având ca obiect adaptarea contractelor de credit și care sunt întemeiate pe dispozițiile dreptului comun, nu se pot aplica, în mod direct sau prin analogie, dispozițiile Legii nr. 77/2016.

În aceste litigii sunt aplicabile considerentele cu valoare de interpretare de principiu din deciziile Curții Constituționale care se referă la instituția impreviziunii.

Îndeplinirea condițiilor impreviziunii și stabilirea formulei de adaptare a contractului trebuie analizate în funcție de circumstanțele particulare ale fiecărei cauze, identificându-se în mod expres nivelul riscului valutar care este inerent contractului și care este suportat exclusiv de către împrumutat.

Opiniile exprimate de către participanții la întâlnire

În opinie majoritară, participanții și-au însușit opinia INM.

În opinie minoritară, participanții au considerat că pot fi aplicate prin analogie dispozițiile Legii nr. 77/2016, în special ale art. 4 alin. (1¹) lit. a), alin. (1²), în

considerarea aplicării art. 5 alin. (3) din Codul de procedură civilă²², care permite aplicarea dispozițiilor legale (normelor de drept substanțial) privitoare la situații asemănătoare.

Au fost evocate și considerentele Deciziei Curții Constituționale nr. 432/2021, care au în vedere o abordare unitară a problemei, precum și cele ale Deciziei Curții Constituționale nr. 62/2017 (parag. 49).

S-a arătat că, dacă s-ar interpreta că variația cursului în intervalul de 10 ani anterior încheierii contractului (constând în creșteri de peste 100%), având caracter previzibil, nu poate fundamenta aplicarea impreviziunii în niciun caz concret, atunci s-ar ajunge la o soluționare neunitară a cererilor de chemare în judecată, în condițiile în care, în cazul Legii nr. 77/2016, pragul valoric de 52.6% conduce la reținerea cazului de impreviziune (dacă sunt respectate și celelalte condiții legale), în timp ce, în cazul dreptului comun, o creștere de 100% nu ar reprezenta o împrejurare neprevăzută.

S-a precizat și faptul că reținerea circumstanței creșterii cursului valutar cu peste 52,6% nu este consecința aplicării directe a dispozițiilor Legii nr. 77/2016, ci este valorificată drept prezumție judiciară, care rămâne la aprecierea judecătorului de fond și nu poate face obiectul controlului judiciar în fața instanței de recurs.

S-a mai susținut că prezumția judiciară nu poate fi ignorată, dat fiind că acțiunile întemeiate pe dispozițiile drept comun vizează contracte de credit în moneda franc elvețian, iar cazul de impreviziune invocat este reprezentat de fluctuația cursului valutar, ca și în cazul litigiilor în care se invocă dispozițiile Legii nr. 77/2016.

În sens diferit, s-a arătat că, fără îndoială, interpretarea dispozițiilor legale trebuie să se caracterizeze printr-o anumită coerență juridică, însă numai în condițiile existenței unor situații similare. Cu privire la situația în discuție, s-a apreciat că nu ar exista fundamentul pentru a se reține că reclamantii care promovează acțiuni în temeiul legii speciale și reclamantii care promovează acțiuni

²² În cazul în care o pricină nu poate fi soluționată nici în baza legii, nici a uzanțelor, iar în lipsa acestora din urmă, nici în baza dispozițiilor legale privitoare la situații asemănătoare, ea va trebui judecată în baza principiilor generale ale dreptului, având în vedere toate circumstanțele acesteia și ținând seama de cerințele echității.

întemeiate pe dreptul comun se află în situații similare; în primul caz, debitorii consumatori beneficiază de protecția legislației speciale, care are în vedere contracte de credit cu elemente particulare (privind cuantumul sumei împrumutate, scopul convenției, obiectul garanției), în timp ce, în al doilea caz, reclamantii au o situație juridică diferită, prin raportare la elementele care definesc domeniul de aplicare al Legii nr. 77/2016, astfel că nu se bucură de protecția instituită prin acest act normativ.

3. Titlul problemei de drept: Modul de interpretare al dispozițiilor art. 192, 194, 197 alin. (1) și (3) și art. 77 din Legea nr. 31/1990, în ceea ce privește majoritatea necesară revocării administratorului statutar în cazul societății cu răspundere limitată. Constituie revocarea sau înlocuirea administratorului o modificare a actului constitutiv?²³

Materia: litigii cu profesioniștii

Subcategoria: societăți comerciale.

Obiect Ecris: anulare hotărâre AGA/plângere împotriva rezoluției ORC

Act normativ incident: Legea 31/1990

Cuvinte cheie: administrator, act constitutiv, adunare generală, regula unanimității

Pe rolul instanțelor au fost formulate mai multe acțiuni având ca obiect plângere împotriva rezoluției de respingere a cererii de înregistrare în Registrul Comerțului a revocării administratorului unei societăți cu răspundere limitată, dar și acțiuni în constatarea nulității/anularea unor Hotărâri AGA de revocare sau înlocuire a administratorului unei societăți cu răspundere limitată.

Într-o primă opinie s-a considerat că dispozițiile art. 192 alin. (2) din Legea 31/1990 se interpretează în sensul ca revocarea din funcție a administratorului nu impune votul unanim al asociaților și că actul constitutiv modificat cu privire la persoana administratorului înlocuit nu necesită semnătura acestuia din urmă în calitate de asociat, câtă vreme cu privire la înlocuire nu are drept de acțiune în anulare. Art. 197 alin. (3) din Legea nr. 31/1990 prevede că dispozițiile art. 75, 76, 77

²³ Propusă de Curtea de Apel Constanța

alin. (1) și art. 79 se aplică și societăților cu răspundere limitată. Cu alte cuvinte, legiuitorul a făcut referire în mod expres la dispozițiile art. 77 alin. (1), excluzând de la aplicare, în materia societăților cu răspundere limitată, dispozițiile art. 77 alin. (2). Dispare, așadar, legătura dintre art. 77 alin. (2) din Legea nr. 31/1990, text care nu se aplică și societăților cu răspundere limitată, și art. 192 alin. (2) din același act normativ.

Nu pot fi incidente nici dispozițiile art. 192 alin. (2) din Legea nr. 31/1990, întrucât, din coroborarea dispozițiilor art. 192 cu cele ale art. 194 din actul normativ mai sus invocat, rezultă că numirea, revocarea, demiterea sau descărcarea de activitate a administratorilor nu reprezintă o modificare a actului constitutiv al unui S.R.L. Altfel nu s-ar explica de ce art. 194 din Legea nr. 31/1990 precizează că aceasta constituie o atribuție distinctă de cea a modificării actului constitutiv, fiind suficient să o fi menționat doar pe ultima.

Într-o altă opinie, revocarea, demiterea, înlocuirea administratorilor reprezintă o modificare a actului constitutiv, dacă aceștia au fost numiți prin actul constitutiv, motiv pentru care adoptarea hotărârii adunării generale se face cu respectarea regulii unanimității.

Opinia Institutului Național al Magistraturii

În primul rând, trebuie făcută precizarea că art. 192 alin. (2) din Legea nr. 31/1990 a fost abrogat prin art. 129 pct. 39 din Legea nr. 265/2022, act normativ intrat în vigoare la data de 26 noiembrie 2022, potrivit art. 141 alin. (1) din aceeași lege.

Așadar, din punct de vedere temporal, problema de practică neunitară propusă are în vedere situațiile juridice născute anterior datei de 26 noiembrie 2022, supuse normelor care includeau și prevederile referitoare la regula unanimității pentru adoptarea hotărârilor având ca obiect modificarea actului constitutiv, în afară de cazul în care legea sau actul constitutiv prevede altfel²⁴.

²⁴ În prezent, în privința societăților cu răspundere limitată, modalitatea de adoptare a hotărârilor adunării generale a asociațiilor cu votul tuturor asociațiilor este prevăzută în actul constitutiv, potrivit art. 7 lit. d¹ din Legea

Unele aspecte ale problemei propuse au mai fost puse în discuție în cadrul Întâlnirii reprezentanților Consiliului Superior al Magistraturii cu președinții secțiilor specializate (foste comerciale) ale Înaltei Curți de Casație și Justiție și curților de apel, în materia litigiilor cu profesioniști și insolvenței, Curtea de Apel Cluj, 5-6 noiembrie 2015²⁵, tema fiind:

Situația administratorului statutar numit prin actul constitutiv și revocat prin decizia coasociatului care deține 50% din titlurile de interes. Condiții de cvorum atunci când actul constitutiv instituie regula unanimității - conflictul de interese. Legitimare procesuală activă în acțiunea în anulare. Acte normative incidente: art. 197 alin. (3), art. 75, art. 76, art. 77 alin. (1), art. 79, art. 191, art. 192, art. 193, art. 194, art. 132 alin. (4) din Legea nr. 31/1990

Concluziile întâlnirii au fost acelea că participanții au achiesat, cu o largă majoritate, la soluția exprimată în opinia formatorilor INM, respectiv:

„Derogarea prevăzută de art. 193 alin. (3) din Legea nr. 31/1990 privind societățile comerciale se referă la neîntrunirea „majorității cerute”. Rezultă că ea vizează numai acele hotărâri ale adunării generale care necesită majoritatea absolută a asociaților și a părților sociale și nu se aplică modificărilor actului constitutiv, pentru care se cere unanimitatea [„votul tuturor asociaților” – art. 192 alin. (2) Legea nr. 31/1990 privind societățile comerciale]. Dacă actul constitutiv nu prevede altfel, pentru luarea hotărârilor privitoare la modificarea actului constitutiv este aplicabil întocmai art. 192 alin. (2) din Legea nr. 31/1990. Dacă nu este întrunită unanimitatea cerută de lege, înseamnă că hotărârea de modificare a actului constitutiv nu s-a putut lua. Textul art. 193 alin. (3) nu reprezintă o derogare de la textul art. 192 alin. (2). Atunci când în adunarea legal constituită nu se poate lua hotărârea din cauza neîntrunirii votului, hotărârea pur și simplu nu se poate lua, iar asociații nemulțumiți se pot eventual retrage din societate.

nr. 31/1990, numai în cazul în care, datorită parității participării la capitalul social, nu poate fi stabilită o majoritate absolută.

²⁵ A se vedea Minuta întâlnirii, p.46, disponibilă <https://inm-lex.ro/wp-content/uploads/2020/04/Minuta-intalnire-sectii-specializate-foste-comerciale-Cluj-Napoca-5-6-noiembrie-2015.pdf> .

Nu există un text de lege care să fundamenteze opinia potrivit căreia asociatul cu interese contrare societății nu poate lua parte la deliberări, și într-o astfel de situație, unanimitatea s-ar raporta la restul asociaților. Practica ÎCCJ este constantă în același sens, cu argumentul că sancțiunea participării acestei persoane la vot nu este nulitatea hotărârii, ci atragerea răspunderii sale pentru daunele aduse societății”.

Cu referire la prezenta chestiune de drept, în afara prevederilor art. 192 alin. (2) din Legea nr. 31/1990, prezintă relevanță și alte dispoziții din același act normativ:

- Art. 197 alin. (3), potrivit căruia dispozițiile art. 75, 76, 77 alin. (1) și 79 se aplică și societăților cu răspundere limitată;
- Art. 77 (1) Asociații care reprezintă majoritatea absolută a capitalului social pot alege unul sau mai mulți administratori dintre ei, fixându-le puterile, durata însărcinării și eventuala lor remunerație, afară numai dacă prin actul constitutiv nu se dispune altfel. (2) Cu aceeași majoritate asociații pot decide asupra revocării administratorilor sau asupra limitării puterilor lor, afară de cazul în care administratorii au fost numiți prin actul constitutiv;
- Art. 79 (1) Asociatul care, într-o operațiune determinată, are, pe cont propriu sau pe contul altuia, interese contrare acelorale societății, nu poate lua parte la nici o deliberare sau decizie privind această operațiune. (2) Asociatul care contravine dispozițiilor alin. (1) este răspunzător de daunele cauzate societății, dacă, fără votul său, nu s-ar fi obținut majoritatea cerută.

Desemnarea administratorului prin actul constitutiv semnat de toți asociații, potrivit art. 5 alin. (6) din Legea nr. 31/1990, este obligatorie, potrivit art. 7 lit. e), din Legea privind societățile, potrivit căruia actul constitutiv al societății cu răspundere limitată va cuprinde și mențiunile privind asociații care reprezintă și administrează societatea sau administratorii neasociați, datele lor de identificare, durata mandatului, puterile ce li s-au conferit și dacă ei urmează să le exercite împreună sau separat.

Așadar, numirea administratorului este rezultatul manifestării de voință a tuturor asociaților, semnături ai actului constitutiv; în egală măsură, revocarea

administratorului desemnat prin actul constitutiv reprezintă o modificare a acestuia, dat fiind că are loc schimbarea unui element obligatoriu din cuprinsul său, așa cum s-a arătat.

Opțiunea anterioară a legiuitorului a fost aceea de a supune și modificarea actului constitutiv acordului unanim al asociaților, pentru a fi ocrotit caracterul *intuitu personae* al societății, după cum reiese din norma de la art. 192 alin. (2), în prezent abrogată: pentru hotărârile având ca obiect modificarea actului constitutiv este necesar votul tuturor asociaților, în afară de cazul când legea sau actul constitutiv prevede altfel.

Faptul că în materia societăților cu răspundere limitată este înlăturată aplicarea dispozițiilor art. 77 alin. (2), astfel cum reiese din interpretarea *per a contrario* a art. 197 alin. (3) din lege, nu înseamnă că revocarea administratorului statutar nu reprezintă o modificare a actului constitutiv.

Trimiterea la prevederile art. 77 alin. (2) nu mai era necesară, dat fiind că dispozițiile art. 192 alin. (2) integrau teza finală a normei în discuție, referitoare la regula unanimității.

De asemenea, nu constituie un argument în favoarea concluziei că revocarea administratorilor numiți prin actul constitutiv nu generează modificarea acestuia nici faptul că art. 194 reglementează, pentru adunarea generală a asociaților, atât obligația (prerogativa) de a desemna administratorii, de a-i revoca/demite și de a le da descărcare de activitate, cât și pe aceea de a modifica actul constitutiv.

Administratorii unei societăți cu răspundere limitată pot fi desemnați prin actul constitutiv, precum și de adunarea generală a asociaților, astfel cum prevede expres art. 197 alin. (1) din lege, astfel încât există o rațiune pentru care a fost reglementată prerogativa adunării generale de la litera b), distinct de prerogativa de la litera d).²⁶

²⁶ Pentru hotărârile având ca obiect modificarea actului constitutiv este necesar votul tuturor asociaților, în afară de cazul când legea sau actul constitutiv prevede altfel. Prin art. 5.1 din Actul constitutiv al societății ##### S.R.L. (în forma în vigoare la data de 30.07.2021) s-a prevăzut că Adunarea generală decide prin unanimitate de voturi – f. 36. Prin urmare, pentru a deroga de la regula unanimității prevăzută de lege, pentru ipoteza revocării administratorului (ce reprezintă un caz de modificare a actului constitutiv) era necesar ca actul constitutiv să prevadă expres și neechivoc această împrejurare, adică să statueze că pentru adoptarea unei hotărâri de revocare a administratorului se aplică regula majorității. Or, actul constitutiv nu prevede decât regula generală, în sensul că

Există autori care au exprimat opinia potrivit căreia, în cazul în care administratorul este și asociat, în raport cu art. 79 alin. (1) din Legea nr. 31/1990 revocarea administratorului statutar se decide cu unanimitatea prevăzută de art. 192 alin. (2), dacă nu există alte prevederi legale sau statutare care să dispună altfel, care se calculează fără a fi avute în vedere votul administratorului asociat²⁷.

Nu au fost identificate soluții de practică judiciară care să valorifice această interpretare.

În concluzie, opinia INM este în sensul că, în privința situațiilor juridice născute anterior datei de 26 noiembrie 2022, atunci când numirea s-a făcut prin actul constitutiv, revocarea sau înlocuirea administratorilor echivalează cu o modificare a actului constitutiv, iar hotărârea adunării generale nu poate fi adoptată decât cu votul tuturor asociaților.

Opiniile exprimate de către participanții la întâlnire

În opinie majoritară, participanții și-au însușit opinia INM.

În opinie minoritară, participanții au considerat că, prin luarea în considerare a asociatului aflat în conflict de interese pentru calcularea unanimității, se recunoaște acestuia un drept de veto.

S-a susținut și faptul că rațiunea legii, în situația societăților cu răspundere limitată, a fost aceea de a nu se face distincția între administratorii desemnați prin actul constitutiv și cei aleși de adunarea generală.

S-a arătat că, atât timp cât art. 79 alin. (2) din Legea nr. 31/1990 impune o altă sancțiune pentru participarea asociatului aflat în conflict de interese, respectiv atragerea răspunderii sale pentru daunele aduse societății, iar votul nu conduce la

adunarea generală decide prin unanimitate de voturi. Prin urmare, nu există o regulă derogatorie de la prevederile art. 192 alin. 2 din Legea nr. 31/1990 (în vigoare la data adoptării hotărârii contestate), care instituie regula unanimității pentru adoptarea unei hotărâri de revocare a administratorului și care este, în esență, o hotărâre de modificare a actului constitutiv. *Hotărâre nr. 133/2024 din 23.08.2024 pronunțată de Tribunalul Iași, cod RJ 4e2g6897g* (<https://www.rejust.ro/juris/4e2g6897g>)

²⁷ C.Cucu, M.V. Gavriș, C-G Bădoiu, C. Haraga, *Legea societăților comerciale nr.31/1990*, Ed. Hamangiu, 2007, p.437; în același sens, G.Piperea, S. David, *Legea societăților, Comentariu pe articole*, Ediția 6, 2023, Ed. C. H. Beck, p.276.

nulitatea hotărârii, calcularea unanimității nu se poate realiza prin excluderea asociatului vizat.

4. Titlul problemei de drept: admisibilitatea suspendării exercitării dreptului de vot în cadrul AGA, pe cale de ordonanță președințială, în alte situații decât cea în care acționarul nu este la curent cu vărsămintele ajunse la scadență [art. 101 alin. (3) din Legea nr. 31/1990]. Ipoteza neplății prețului acțiunilor cesionate - face parte sau nu din sfera prevederilor art. 101 alin. (3) din Legea nr. 31/1990?²⁸

Materia: Litigii cu profesioniști

Subcategoria: suspendare judiciară drept de vot în AGA pentru neplată preț acțiuni

Obiect Ecris: ordonanță președințială - suspendare efecte contract

Acte normative incidente: art. 101 din Legea nr. 31/1990, art. 997 C. pr. civ.

Cuvinte cheie: suspendare drept de vot; neplata prețului cesiunii

Într-o primă opinie s-a arătat că art. 101 alin. (3) din Legea nr. 31/1990 instituind o suspendare de drept, dar că legiuitorul nu a interzis suspendarea dreptului de vot în alte situații.

S-a arătat că, în temeiul libertății contractuale, asociații sunt îndreptățiți să prevadă în actele constitutive ale societăților clauze care ar viza suspendarea dreptului de vot al unor asociați care nu-și îndeplinesc anumite obligații convenționale asumate față de societate și față de ceilalți asociați, în alte cazuri decât cel prevăzut de art. 101 alin. (3) din Legea nr. 31/1990.

Corelativ, dacă asociații pot prevedea situații în care să intervină suspendarea dreptului de vot, cu atât mai mult instanța poate, în temeiul art. 997 C. pr. civ., să dispună această măsură provizorie în cazuri grabnice, pentru păstrarea unui drept care s-ar păgubi prin întârziere, pentru prevenirea unei pagube iminente și care nu s-ar putea repara, precum și pentru înlăturarea piedicilor ce s-ar ivi cu prilejul unei executări.

În legătură cu situația neplății prețului cesiunii s-a exprimat și opinia că înseși dispozițiile art. 101 alin. (1) din Legea nr. 31/1990 prevăd că orice acțiune plătită dă

²⁸ Propusă de Curtea de Apel Galați

dreptul la un vot în adunarea generală, astfel că, odată ce se invocă neplata prețului cesiunii, iar pârâta nu poate face dovada contrară, nu există vreo rațiune pentru care să nu poată fi dispusă suspendarea provizorie a dreptului de vot.

Potrivit celei de-a doua opinii, nu se poate dispune suspendarea dreptului de vot pe calea ordonanței președințiale, fiind vorba despre o măsură definitivă și care este de natură să afecteze votul în adunarea generală.

Opinia Institutului Național al Magistraturii

Problema de drept propusă dezbaterii este, în esență, dacă, pe cale de ordonanță președințială, se poate dispune suspendarea exercițiului dreptului de vot și în alte situații decât cea expres reglementată de art. 101 alin. (3) din Legea nr. 31/1990, care instituie o suspendare de drept pentru acționarii care nu sunt la curent cu vărsămintele ajunse la scadență.

În primul rând, considerăm că art. 101 alin. (1) din Legea nr. 31/1990 [*Orice acțiune plătită dă dreptul la un vot în adunarea generală, dacă prin actul constitutiv nu s-a prevăzut altfel*] trebuie citit împreună cu alin. (3) din același articol [*Exercițiul dreptului de vot este suspendat pentru acționarii care nu sunt la curent cu vărsămintele ajunse la scadență*], în sensul că se referă la obligația de vărsămînt născută din raportul juridic al subscripției, iar nu la obligația cesionarului de plată a prețului acțiunilor, atunci când acestea sunt transmise.

În al doilea rând, existența unor cazuri de suspendare legală a exercițiului dreptului de vot nu atrage consecința imposibilității suspendării judiciare. Cu toate acestea, credem că o astfel de măsură ar trebui luată cu multă prudență, respectiv doar atunci când aparența dreptului reclamantului rezultă în mod evident.

În același sens, în doctrină²⁹ s-a arătat că pe lângă limitările legale aduse dreptului de vot, pot exista și limitări judiciare, în anumite cazuri, dar că suspendarea sau restrângerea dreptului la vot de către instanță nu poate avea decât o natură temporară, excepțională și se va aprecia de la caz la caz, cu respectarea dreptului de proprietate asupra acțiunilor.

²⁹ S. David în St.D. Cărpenaru, Gh. Piperea, S. David, *Legea societăților. Comentarii pe articole*, ed. 5, Ed. C.H. Beck, București, 2014, p. 401.

În concluzie, opinia INM este în sensul că:

1) art. 101 alin. (1) din Legea nr. 31/1990 trebuie citit împreună cu alin. (3) din același articol, în sensul că se referă la obligația de vărsământ născută din raportul juridic al subscripției, iar nu la obligația cesionarului de plată a prețului acțiunilor, atunci când acestea sunt transmise;

2) pe cale de ordonanță președințială se poate dispune suspendarea exercițiului dreptului de vot și în alte situații decât cea expres reglementată de art. 101 alin. (3) din Legea nr. 31/1990, dar o astfel de măsură ar trebui luată cu multă prudență, respectiv doar atunci când aparența dreptului reclamantului rezultă în mod evident.

Opiniile exprimate de către participanții la întâlnire

În legătură cu prima chestiune, în unanimitate, participanții și-au însușit opinia INM.

În legătură cu cea de-a doua chestiune, în majoritate, participanții și-au însușit opinia INM.

În sprijinul *opinie minoritate* s-a arătat, în esență, că:

- măsura suspendării exercițiului dreptului de vot nu poate fi luată pe calea ordonanței președințiale, având caracter definitiv;

- ar trebui să se aibă în vedere structura acționariatului, astfel cum aceasta rezultă din registrul acționarilor;

- prin suspendarea exercițiului dreptului de vot s-ar afecta formarea voinței sociale.

În sprijinul *opinie majoritate* s-a arătat, în esență, că:

- măsura suspendării exercițiului dreptului de vot pe calea ordonanței președințiale nu ar trebui considerată inadmisibilă *de plano*, putând exista situații excepționale care să o impună;

- o astfel de situație se poate întâlni, spre exemplu, atunci când este evident, prin simpla „pipăire” a fondului, că o anumită mențiune din registrul acționarilor este eronată;

- voința socială se poate dovedi afectată și dacă se respinge cererea de suspendare a exercițiului dreptului de vot, iar ulterior, în litigiul de fond, se constată că susținerile reclamantului sunt întemeiate.

5. Titlul problemei de drept: Aplicarea dispozițiilor din HG nr. 298/2023 referitoare la tariful de închiriere la care trebuie să se raporteze societățile de asigurare în soluționarea dosarelor de daună ce vizează contravaloarea lipsei de folosință a autoturismului avariat³⁰

Materia: Litigii cu profesioniștii

Subcategoria: -

Obiect ECRIS: pretenții, cerere de valoare redusă

Acte normative incidente: H.G. nr. 298/2023, Legea nr. 132/2017

Cuvinte cheie: tarif mediu practicat pe piață, tarif mediu de închiriere, societăți rent a car, BAAR

Art. 3 din H.G. nr. 298/2023 - „(1) În perioada aplicării prevederilor prezentei hotărâri, la despăgubirile acordate de către asiguratorii RCA, în baza contractelor prevăzute la art. 1 alin. (3), pentru acoperirea costurilor de înlocuire temporară a vehiculului avariat cu un vehicul din aceeași clasă sau dintr-o clasă inferioară, calculul despăgubirii are în vedere un tarif ce nu poate depăși tariful mediu practicat de reprezentanțele rent a car ce oferă servicii de închiriere de autoturisme fără conducător auto.

(2) Despăgubirile prevăzute la alin. (1) se acordă numai în situația în care vehiculul avariat nu mai poate fi utilizat din punct de vedere tehnic.

(3) Perioada maximă pentru care se pot acorda despăgubirile prevăzute la alin. (1) și (2) este de 30 de zile fie de la data eliberării autorizației de reparație de către unitățile Poliției Române, fie de la data eliberării documentului de intrare în reparație eliberat de către asiguratorul RCA.

(4) Prin excepție de la prevederile alin. (3), perioada maximă pentru care se pot acorda despăgubirile prevăzute la alin. (1) și (2) poate fi prelungită numai cu aprobarea asiguratorului RCA în situații justificate, probate cu documente.

³⁰ Propusă de Judecătoria Sectorului 1 București

(5) În cazul vehiculelor care nu se mai repară și se încadrează în situația de daună totală economică, despăgubirile prevăzute la alin. (1) și (2) acoperă perioada cuprinsă între data constatării avariilor și data înaintării ofertei de despăgubire, cu respectarea termenelor prevăzute de Legea nr. 132/2017, cu modificările și completările ulterioare; în acest caz, valoarea despăgubirii reprezentând acoperirea costurilor de înlocuire temporară a vehiculului avariat nu poate depăși 25% din valoarea de piață a vehiculului avariat.”

Problemele de practică neunitară au derivat din modalitatea în care se interpretează noțiunea de „prețuri de referință” în raport cu dispozițiile de drept citate.

Într-o opinie, s-a arătat că legiuitorul nu a definit noțiunea de „reprezentanțe de rent a car”, iar scopul urmărit de legiuitor a fost cel de stabilire a unor criterii obiective care să fie avute în vedere atât de persoanele păgubite cât și de asigurători la stabilirea despăgubirilor, apreciindu-se că un asemenea criteriu este mai bine reprezentat de calculul statistic realizat la nivelul BAAR, care are un caracter obiectiv, decât cel rezultat dintr-un tarif practicat de o societate de rent a car, cu o expunere într-un singur oraș din țară, care s-a raportat la tarifele practicate de alte societăți care oferă servicii similare, dar fără să dovedească în mod neechivoc modul de stabilire al acestor servicii. Calculul realizat de BAAR are un caracter obiectiv.

Într-o a doua opinie, s-a apreciat că poate fi avut în vedere prețul practicat de reclamantă privind închirierea vehiculului nu respectă dispozițiile art. 3 alin. (1) din Hotărârea nr. 298/2023, atât timp cât pârâta nu a dovedit că acest preț depășește prețul practicat de reprezentanțele rent a car ce oferă servicii de închiriere de autoturisme fără conducător auto.

Într-o a treia opinie, s-a reținut că nu pot fi avute în vedere prevederile HG nr. 298/2023 prin care a fost impusă limitarea tarifelor până la nivelul prețului mediu practicat de reprezentanțele rent-a-car ce oferă servicii de închiriere de autoturisme fără conducător auto, în special din perspectiva dispozițiilor art. 22 și art. 14 din Legea 132/2017, potrivit cărora prețurile de referință nu pot fi avute în vedere în cazul lipsei de folosință.

S-a mai arătată că H.G. nr. 298/2023 vine în contradicție cu dispozițiile generale din Legea nr. 132/2017, care nu instituie nicio limită cu privire la durata pentru care se pot acorda aceste despăgubiri ori cu privire la cuantumul acestora și modalitatea de calcul. Mai mult, analiza tarifelor strict din prisma tarifului practicat de reprezentanțele rent a car nu are în vedere o modalitate transparentă și obiectivă de stabilire a acestora.

Nu în ultimul rând, potrivit art. 25 din Norma ASF nr. 20/2017, prejudiciile reprezentând consecința lipsei de folosință a vehiculului avariat, inclusiv înlocuirea temporară a acestuia, sunt stabilite pe baza documentelor justificative din care rezultă costurile de înlocuire temporară a vehiculului avariat cu un vehicul de o clasă similară ori inferioară, închiriat de la entități autorizate cu acest obiect de activitate.

Mai mult, fiind un act normativ cu o forță juridică inferioară legii, nu poate deroga de la dispozițiile legale care nu instituie asemenea limitări legislative. Hotărârile de Guvern, conform art. 108 alin. (2) din Constituția României, republicată, „se emit pentru organizarea executării legilor”.

În consecință, câtă vreme dispozițiile din Legea nr. 132/2017 nu limitează dreptul la despăgubiri, nici H.G. nr. 298/2023 nu o poate face.

Opinia Institutului Național al Magistraturii

Referentul a formulat concluzii și în ceea ce privește aplicarea HG nr. 298/2023 (a „legii noi”) în timp.

Se constată că există chiar normă expresă de aplicare în timp, respectiv art. 1 alin. (3) din HG nr. 298/2023, potrivit căruia *tarifele de primă maxime prevăzute la alin. (2) și procedura de acordare a despăgubirilor de către asiguratorii RCA, conform prevederilor art. 3, se aplică în cazul contractelor RCA încheiate după data intrării în vigoare a prezentei hotărâri.*

Prin urmare, data încheierii contractului RCA este determinantă pentru aplicarea tarifelor și regulilor stabilite prin acest act normativ, iar nu data producerii accidentului (a riscului asigurat) ori a încheierii contractului de închiriere.

În ceea ce privește calculul despăgubirilor pentru acoperirea costurilor de înlocuire temporară a vehiculului avariat cu un vehicul din aceeași clasă sau dintr-o clasă inferioară, în sinteza întocmită de Judecătoria Sectorului 1 București a fost identificată o problemă de practică neunitară cu aspecte specifice, din considerentele citate reieșind că instanțele judecătorești au dat preferință fie prețurilor rezultate din statisticile întocmite de BAAR, fie prețului practicat de reclamantă pentru serviciile de închiriere a autovehiculului (în ipoteza în care reclamanta este cesionara dreptului la despăgubiri și furnizoarea serviciilor de închiriere).

În primul caz s-a apreciat că acestea se bucură de un nivel mai ridicat de obiectivitate, iar tariful mediu de închiriere nu poate fi lăsat la aprecierea subiectivă a societăților cesionare de creanță sau a celor de rent a car.

De asemenea, s-a mai reținut și faptul că, din dispozițiile art. 22 și art. 14 din Legea 132/2017 rezultă că prețurile de referință nu pot fi avute în vedere în cazul lipsei de folosință.

În al doilea caz s-a apreciat că pârâta avea sarcina probei cu privire la faptul că prețul indicat de reclamantă depășește tariful mediu practicat de reprezentanțele rent a car.

Din studierea practicii judiciare la nivel național a rezultat însă și o altă abordare, în sensul în care s-a considerat legală, pertinentă și concludentă proba cu expertiză judiciară, având ca obiectiv *stabilirea valorii tarifului mediu practicat de reprezentanțele rent a car care oferă servicii de închiriere auto fără șofer, prin raportare la cel puțin 10 oferte ale acestor societăți care își desfășoară activitatea pe raza municipiului Timișoara, inclusiv societăți care activează la nivel național și care oferă aceste servicii pe raza municipiului Timișoara. Expertul va avea în vedere perioada de referință din contractul de închiriere depus la dosarul cauzei, precum și autovehiculul din aceeași clasă cu autovehiculul avariat în cauză sau cu cel închiriat în cauză în cazul în care acesta face parte dintr-o clasă inferioară.*³¹

Onorariul expertului a fost stabilit în sarcina reclamantei.

³¹ Încheiere de ședință din 20.09.2024 pronunțată de Judecătoria Timișoara, cod RJ ee6d328ee (<https://www.rejust.ro/juris/ee6d328ee>)

Cu referire la utilizarea statisticilor întocmite de BAAR, într-adevăr, acestea au fost întocmite în considerarea atribuțiilor conferite de Legea nr. 132/2017, potrivit art. 32 alin. (2) lit. f) și lit. g), în sensul că BAAR întocmește și publică statistici privind asigurările auto la nivel național și internațional, respectiv elaborează și publică analize și studii comparative privind tarifele utilizate de asigurătorii RCA din statele membre și alte informații considerate relevante pentru asigurarea RCA.

Statisticile BAAR nu au caracter obligatoriu, neputând fi identificată o dispoziție legală care să le atribuie un astfel de efect, iar, pe de altă parte, sunt întocmite la nivel național, fără a ține cont de circumstanțele concrete sociale, economice și financiare privind piața serviciilor de închiriere de autoturisme fără conducător auto de la nivel local, în raport cu aria producerii evenimentului ori a încheierii contractului de închiriere, specifice fiecărui litigiu.

Mai mult, singura statistică publicată pe site-ul BAAR cu referire la problematica în discuție este Analiza privind costul de închiriere al autovehiculelor în România comparativ cu Polonia, Cehia, Ungaria, Slovacia care datează din 9 septembrie 2019, mult anterior datei intrării în vigoare a HG nr. 298/2023 (11 aprilie 2023). Totodată, aceasta expune concluziile activității statistice, nefiind precizate metodologia efectuării raportului sau informații suficient de detaliate în privința aspectelor cantitative prelucrate.

În ceea ce privește argumentul că prețurile de referință nu pot fi avute în vedere în cazul riscului reprezentat de lipsa de folosință a vehiculului avariat, în raport cu dispozițiile Legii nr. 132/2017, se observă că hotărârea de guvern în discuție are un regim juridic specific, fiind adoptată în temeiul art. 4 alin. (3) din Legea concurenței nr. 21/1996, potrivit căruia *[p]entru sectoare economice determinate și în împrejurări excepționale, precum: situații de criză, dezechilibru major între cerere și ofertă și disfuncționalitate evidentă a pieței, Guvernul poate dispune măsuri cu caracter temporar pentru combaterea creșterii excesive a prețurilor sau chiar blocarea acestora. Asemenea măsuri pot fi adoptate prin hotărâre pentru o perioadă de 6 luni, care poate fi prelungită succesiv pentru durate de câte cel mult 3 luni, cât timp persistă împrejurările care au determinat adoptarea respectivei hotărâri.*

Așadar, HG nr. 298/2023 este un act de reglementare secundară cu caracter temporar, care instituie măsuri excepționale, în condițiile în care Guvernul României a apreciat că există împrejurări de natură să genereze disfuncționalități ale pieței asigurărilor RCA.

Pentru aceleași rațiuni se poate conchide și faptul că dispozițiile art. 3 din HG nr. 298/2023 trebuie aplicate chiar dacă și Norma ASF nr. 20/2017 conține o reglementare a calculului despăgubirilor generate de lipsa de folosință a autoturismului avariat, precum și a duratei pentru care sunt calculate (art. 25).

În condițiile în care, pentru argumentele anterior expuse, nu se poate reține nici forța probatorie superioară a statisticilor BAAR, după cum nu este suficientă, din perspectiva art. 3 din HG nr. 298/2023, nici proba constând în contractul de închiriere depus de reclamant, se impune administrarea unor probe care să țină cont de specificul raportului juridic dedus judecătii (inclusiv din perspectivă teritorială) și care să facă posibilă verificarea condițiilor legale, în sensul că despăgubirile acordate cu acest titlu nu depășesc tariful mediu practicat de reprezentanțele rent a car ce oferă servicii de închiriere de autoturisme fără conducător auto.

Din această perspectivă, fără a neglija inconvenientele administrării probei cu expertiză tehnică, precum cele privind creșterea cuantumului cheltuielilor de judecată și a duratei procedurii, apreciem că proba cu expertiză judiciară având drept obiectiv determinarea tarifului mediu (încuviințate din oficiu sau la solicitarea reclamantei, căreia îi revine sarcina probei acestui fapt, în temeiul art. 249 din Codul de procedură civilă) este în concordanță cu dispozițiile art. 3 din HG nr. 298/2023 și satisface într-o mai mare măsură cerințele administrării unei probe, în special aceea a concludenței.

Sușinerile potrivit căroră H.G. nr. 298/2023 vine în contradicție cu dispozițiile generale din Legea nr. 132/2017 nu pot face obiectul prezentei analize; HG nr. 298/2023 este un act normativ în vigoare, necontestat, iar respectarea Constituției României sau a altor dispoziții legale poate fi verificată prin intermediul contenciosului administrativ.

În concluzie, opinia INM este în sensul că, pentru aplicarea HG nr. 298/2023 este determinantă data încheierii contractului RCA, iar nu data producerii accidentului (a riscului asigurat) ori a încheierii contractului de închiriere.

În vederea stabilirii tarifului mediu practicat de reprezentanțele rent a car ce oferă servicii de închiriere de autoturisme fără conducător auto este oportună administrarea probei cu expertiză judiciară, în măsura în care sunt respectate și condițiilor prevăzute de dispozițiile Codului de procedură civilă.

Opiniile exprimate de către participanții la întâlnire

În unanimitate, participanții și-au însușit opinia INM.

S-a propus indicarea specializării expertizei tehnice judiciare în cadrul concluziei formulate.

În concluzie, pentru aplicarea HG nr. 298/2023 este determinantă data încheierii contractului RCA, iar nu data producerii accidentului (a riscului asigurat) ori a încheierii contractului de închiriere.

În vederea stabilirii tarifului mediu practicat de reprezentanțele rent a car ce oferă servicii de închiriere de autoturisme fără conducător auto este oportună administrarea probei cu expertiză judiciară în specializarea evaluarea bunurilor mobile³², în măsura în care sunt respectate și condițiilor prevăzute de dispozițiile Codului de procedură civilă.

6. Titlul problemei de drept: Remunerație curator. În ipoteza suspendării cauzei în temeiul art. 242 alin. (1) C. pr. civ., întrucât desfășurarea normală a procesului este împiedicată din vina reclamantului prin aceea că nu avansează remunerația provizorie (onorariul provizoriu) pentru curatorul numit în condițiile art. 167 alin. (3) C. pr. civ., în măsura în care intervine perimarea cererii de chemare în judecată, va putea fi obligat reclamantul la plata remunerației curatorului [la nivelul remunerației provizorii sau, ținându-se seama de

³² A se vedea "GHIDUL SPECIALIZĂRILOR EXPERTIZEI TEHNICE JUDICIARE", disponibil la adresa: <https://www.just.ro/GhidExp/GhidulSpecializarilor/Ghid.pdf>.

activitatea desfășurată, la nivelul unei remunerații majorate în condițiile art. 58 alin. (4) C. pr. civ. J? Dacă nu, în ce condiții va fi remunerat curatorul (avocat) pentru activitatea desfășurată?³³

Materia: Drept procesual civil

Subcategoria: Remunerație curator

Act normativ incident: art. 242 alin. 1; art. 167 alin. 3; art. 58 alin. 4 C. pr. civ.

Cuvinte cheie: perimare, remunerație curator

S-a arătat că activitatea avocatului desemnat în calitate de curator nu poate rămâne neremunerată câtă vreme, citat fiind pentru a participa la ședințele de judecată, acesta s-a prezentat la termenele de judecată, exercitând activități specifice profesiei de avocat.

Opinia Institutului Național al Magistraturii

Considerăm că problema poate fi evitată, însă cu prețul acordării unui termen de judecată suplimentar.

Astfel, în esență, situația se ivește atunci când curatorul este numit odată cu încuviințarea citării prin publicitate a pârâtului, în vederea legalei îndepliniri a procedurii de citare, respectiv a reprezentării intereselor pârâtului - cu privire la care procedura de citare obișnuită nu a fost de natură a reliefa încunoștințarea efectivă a acestuia în legătură cu actele comunicate.

De asemenea, în interesul continuării procesului, instanța dispune avansarea remunerației curatorului de către cealaltă parte, respectiv de către reclamant, având în vedere dispozițiile art. 48 alin. (2) din OUG nr. 80/2013, potrivit cărora *instanța poate stabili, prin încheierea prevăzută de art. 58 alin. (4) din Codul de procedură civilă, ca avansarea remunerației curatorului să se facă de cealaltă parte, când o asemenea măsură este în interesul continuării procesului*. De altfel, alin. (1) din același articol, conform căruia *avansarea remunerației curatorului special numit de instanță în condițiile art. 58 și 167 din Codul de procedură civilă este în sarcina persoanei ale cărei interese sunt ocrotite prin numirea curatorului*, este lipsit de

³³ Propusă de Curtea de Apel Suceava

aplicabilitate practică, din moment ce premisa desemnării curatorului este tocmai faptul că pârâtul nu poate fi înștiințat efectiv în legătură cu existența procesului.

Neplata onorariului de către reclamant constituie, apoi, temeiul suspendării judecătii, reținându-se că omisiunea acestuia afectează desfășurarea normală a procesului.

Ulterior, întrucât reclamantul nu uzează de dispozițiile art. 242 alin. (2) C. pr. civ., iar dosarul rămâne în nelucrare mai mult de 6 luni, intervine perimarea cererii.

În acest context, curatorul desemnat și care s-a prezentat la termenele de judecată acordate în cauză solicită obligarea reclamantului la plata onorariului stabilit.

Reclamantul a pierdut procesul (perimarea cererii fiind o formă de pierdere a procesului), astfel că, potrivit dispozițiilor art. 48 alin. (3) din OUG nr. 80/2013, plata sumelor stabilite cu titlu de remunerație a curatorului special ar trebui să rămână în sarcina lui.

Pe de altă parte, suspendarea judecătii, urmată de perimare, a fost dispusă tocmai pentru că reclamantul nu a avansat onorariul stabilit, consecința fiind că litigiul a fost soluționat prin constatarea perimării cererii, iar nu așa cum ar fi fost soluționat dacă onorariul stabilit ar fi fost avansat. Cu toate acestea, reclamantul ajunge să plătească și acel onorariu, deși a ales să nu îl avanseze, considerând preferabile suspendarea judecătii și apoi perimarea cererii.

Așa cum anticipam, situația ar putea fi evitată dacă avocatul desemnat în calitate de curator ar fi înștiințat abia după avansarea onorariului stabilit în legătură cu actele pe care trebuie să le îndeplinească, acordându-se inițial un termen pentru ca reclamantul să depună la dosar dovada aferentă.

În situația în care reclamantul nu ar face această dovadă, s-ar ajunge tot la suspendarea judecătii, urmată de perimare, fără însă ca avocatul desemnat în calitate de curator să fi îndeplinit vreo activitate, astfel încât nu s-ar pune nici problema suportării cheltuielilor aferente.

În concluzie, opinia INM este în sensul că, în situația în care, în temeiul art. 167 alin. (3) C. pr. civ., este numit un curator pentru reprezentarea intereselor pârâtului, iar avansarea remunerației curatorului este stabilită, în temeiul art. 48

alin. (2) din OUG nr. 80/2013, în sarcina reclamantului, ar trebui ca într-o primă etapă să fie avansată efectiv remunerația și abia ulterior curatorul desemnat să fie înștiințat în legătură cu atribuțiile sale.

Opiniile exprimate de către participanții la întâlnire

În unanimitate, participanții și-au însușit opinia INM, cu nuanța expusă în continuare.

Astfel, în același sens, însă cu o anumită nuanță, s-a propus și ca termenul acordat pentru ca reclamantul să depună la dosar dovada aferentă să nu fie unul de judecată, ci unul mai scurt decât termenul de judecată acordat, spre exemplu de zece zile, urmând ca la termenul propriu-zis de judecată să se procedeze în funcție de conduita reclamantului. Participanții nu au exprimat opinii contrare acestei nuanțe propuse.

7. Titlul problemei de drept: Legea nr. 11/1991 stabilește o competență teritorială alternativă absolută sau relativă? Se poate da efect unei clauze atributive de competență în materie de combatere a concurenței neloiale?³⁴

Materia: Drept procesual civil

Subcategoria: competență teritorială alternativă absolută/relativă

Obiect Ecris: litigii cu profesioniști - ordonanță președințială

Acte normative incidente: art. 7 alin. (2) din Legea nr. 11/1991, art. 126 alin.

(1) C. pr. civ., art. 129 C. pr. civ.

Cuvinte cheie: alegere de competență, competență teritorială alternativă absolută, concurență neloială

Într-o primă opinie, în materia protecției contra concurenței neloiale legea instituie o competență teritorială alternativă între locul săvârșirii faptei și locul unde pârâtul are sediul sau domiciliul.

³⁴ Propusă de Curtea de Apel Galați

Fiind vorba despre o competență teritorială alternativă, deci de ordine privată, astfel cum prevede art. 129 C. pr. civ., alegerea de competență făcută de părți este făcută în mod legal, raportat la dispozițiile art. 126 alin. (1) C. pr. civ..

Potrivit celei de-a doua opinii, legea instituie o competență teritorială alternativă, dar absolută, între instanța de la locul săvârșirii faptei, respectiv instanța de la locul unde pârâtul are sediul sau domiciliul.

Competența reglementată de art. 7 alin. (2) din Legea nr. 11/2011 este una alternativă, ce dă posibilitatea reclamantului să se adreseze fie tribunalului de la locul săvârșirii faptei de concurență neloială, fie tribunalului de la sediul pârâtului. Competența astfel reglementată este și exclusivă, aceasta neavând posibilitatea unei a treia opțiuni, întrucât legea specială stabilește clar competența teritorială în favoarea unei anumite instanțe.

Opinia Institutului Național al Magistraturii

Conform art. 7 alin. (2) din Legea nr. 11/1991, *acțiunile izvorând dintr-o practică de concurență neloială sunt de competența tribunalului locului săvârșirii faptei sau în a căruia rază teritorială se găsește sediul pârâtului; în lipsa unui sediu este competent tribunalul domiciliului pârâtului.*

Din perspectivă teritorială, competența este una alternativă.

Pentru a determina dacă este vorba și despre o competență exclusivă nu este suficient a se reține faptul că legea specială stabilește competența teritorială în favoarea unei anumite instanțe.

Astfel, și art. 107 alin. (1) C. pr. civ. stabilește competența teritorială în favoarea unei anumite instanțe, însă, în principiu, aceasta nu este exclusivă.

De asemenea, nici faptul că reglementarea este situată într-o normă specială nu este suficient. În acest sens, în doctrină³⁵ s-a arătat că echivalarea unei norme speciale de competență cu o normă de competență exclusivă, doar în considerarea caracterului special al normei, este fără îndoială greșită, nefiind îndreptățită de nicio dispoziție legală.

³⁵ Gh.-L. Zidaru, *Competența instanțelor judecătorești în dreptul procesual civil român și german*, Ed. Universul Juridic, București, 2015, p. 555.

Din examinarea dispozițiilor art. 117 - 121 C. pr. civ. rezultă că legiuitorul marchează competența teritorială exclusivă folosind termeni din care rezultă expres acest caracter: „numai”, în art. 117 alin. (1), „exclusivă” în art. 118 alin. (1) și (2), „exclusivă” în art. 119 și în art. 120, respectiv „numai” în art. 121.

De asemenea, sub aspect teritorial, în procesele privitoare la bunuri și la alte drepturi de care părțile pot să dispună, necompetența este în principiu de ordine privată, astfel cum rezultă și din modalitatea în care este redactat art. 126 alin. (1) C. pr. civ.

În același sens, în doctrină³⁶ s-a observat că:

- au caracter absolut competența generală, cea materială și cea teritorială exclusivă, indiferent de obiectul cauzei, precum și competența teritorială de drept comun și cea alternativă, însă doar în pricinile având ca obiect altceva decât bunuri sau drepturi de care părțile pot să dispună (în general, privitoare la persoane); și
- au caracter relativ doar competența teritorială de drept comun și cea alternativă, iar aceasta exclusiv în pricinile privitoare la bunuri și la alte drepturi de care părțile pot să dispună.

Autorul remarcase, cu temei, existența unui caz de competență teritorială alternativă și exclusivă, respectiv cel reglementat de art. 113 alin. (1) pct. 1 C. pr. civ., acesta referindu-se însă la cererile privitoare la stabilirea filiației, iar nu la bunuri sau drepturi de care părțile pot să dispună.

În aceste condiții, dat fiind că art. 7 alin. (2) din Legea nr. 11/1991 nu folosește termeni din care să rezulte neechivoc faptul că este vorba despre o competență teritorială exclusivă, considerăm că este vorba despre o competență alternativă și de ordine privată, astfel că părțile pot conveni, în condițiile art. 126 alin. (1) C. pr. civ., ca procesele să fie judecate de alte instanțe decât acelea care, potrivit legii, ar fi competente teritorial să le judece.

În concluzie, opinia INM este în sensul că art. 7 alin. (2) din Legea nr. 11/1991 reglementează o competență teritorială alternativă și de ordine privată,

³⁶ Al. Bleoancă, Un caz de competență alternativă de ordine publică prevăzut în Noul Cod de procedură civilă, în Dreptul nr. 1/2015.

astfel că părțile pot conveni, în condițiile art. 126 alin. (1) C. pr. civ., ca procesele să fie judecate de alte instanțe decât acelea care, potrivit legii, ar fi competente teritorial să le judece.

Opiniile exprimate de către participanții la întâlnire

În unanimitate, participanții și-au însușit opinia INM cu privire la caracterul de ordine privată al competenței reglementate de art. 7 alin. (2) din Legea nr. 11/1991.

S-a precizat, de asemenea, că alegerea contractuală a părților ca procesele să fie judecate de alte instanțe decât acelea care, potrivit legii, ar fi competente teritorial să le judece ar putea să fie inoperantă, însă nu pentru că necompetența ar fi una absolută, ci pentru că acțiunea ar putea avea o altă natură, spre exemplu, delictuală, urmând a se verifica în concret și acest aspect.

8. Titlul problemei de drept: Clauze abuzive. Contestație la executare. Efectele constatării caracterului abuziv al unei/unor clauze contractuale³⁷

Materia: Litigii cu profesioniști

Subcategoria: clauze abuzive

Obiect ECRIS: contestație la executare

Acte normativ incidente: Legea nr. 93/2000, art. 663 C. pr. civ., art. 712 C. pr. civ.

Cuvinte cheie: contestație la executare, clauze abuzive

Problema care s-a ridicat este dacă, în ipoteza constatării caracterului abuziv al uneia sau mai multor clauze dintr-un contract încheiat între un profesionist și un consumator în cadrul unei contestații la executare formulate de către debitorul-consumator (cu privire la executarea silită demarată în temeiul respectivului contract), este afectat caracterul cert, lichid și exigibil al întregii creanțe urmărite (care include și sume urmărite în temeiul unor clauze ce nu au fost constatate ca fiind abuzive) - impunându-se, astfel, o soluție de anulare a întregii executări silite - sau este afectată creanța urmărită în limita sumelor urmărite în temeiul clauzei/clauzelor

³⁷ Propusă de Curtea de Apel Suceava

constatate ca fiind abuzive - impunându-se, astfel, o soluție de anulare în parte a executării silite?

Opinia Institutului Național al Magistraturii

Conform art. 663 alin. (1) C. pr. civ., *executarea silită nu se poate face decât dacă creanța este certă, lichidă și exigibilă.*

Prin urmare, dacă s-ar constata că o executare silită a fost declanșată în lipsa caracterului lichid al creanței (acesta interesează problema de drept supusă discuției), soluția ar trebui să fie una de anulare a acelei executări, având în vedere și prevederile art. 704 C. pr. civ., potrivit căroră *nerespectarea dispozițiilor privitoare la executarea silită însăși sau la efectuarea oricărui act de executare atrage nulitatea actului nelegal, precum și a actelor de executare subsecvente, dispozițiile art. 174 și următoarele fiind aplicabile în mod corespunzător.*

Rămâne însă de stabilit dacă în ipoteza prezentată este vorba sau nu despre lipsa caracterului lichid al creanței.

Potrivit art. 663 alin. (3) C. pr. civ., *creanța este lichidă atunci când obiectul ei este determinat sau când titlul executoriu conține elementele care permit stabilirea lui.*

Așadar, lipsa caracterului lichid înseamnă că valoarea creanței nu poate fi determinată, iar nu că aceasta este greșit determinată.

În ipoteza constatării nulității absolute parțiale a titlului executoriu (spre exemplu, a părții acestuia care reglementează un comision de administrare), date fiind efectele retroactive ale nulității, consecința este că valoarea creanței se dovedește a fi fost greșit calculată (în același exemplu, prin includerea și a sumei aferente comisionului de administrare), iar nu aceea că este sau era imposibilă determinarea quantumului creanței.

Prin urmare, așa cum se întâmplă și în alte situații când valoarea creanței este greșit calculată (cauzele pot fi multiple, spre exemplu neluarea în calcul a unor plăți

parțiale, erori de calcul etc.), considerăm că soluția ar trebui să fie una de anulare parțială a executării silite ori a actelor contestate, iar nu de anulare totală.

În concluzie, opinia INM este în sensul că în cazul constatării caracterului abuziv al uneia sau mai multor clauze dintr-un contract încheiat între un profesionist și un consumator în cadrul unei contestații la executare formulate de către debitorul-consumator, nu este afectat caracterul lichid al întregii creanțe urmărite - neimpunându-se, astfel, o soluție de anulare a întregii executări silite - , ci este afectat quantumul creanței, în limita sumelor aferente clauzei/clauzelor constatate ca fiind abuzive - impunându-se, astfel, o soluție de anulare în parte a executării silite.

Opiniile exprimate de către participanții la întâlnire

În unanimitate, participanții și-au însușit opinia INM.

9. Titlul problemei de drept - Dacă punctajul traumatologic poate constitui un element de luat în calcul în cadrul procesului de cuantificare a daunelor morale aferente suferințelor fizice și psihice ce se cere a fi acoperite în litigiile promovate de victimele accidentelor auto de la asiguratorii RCA ai conducătorilor auto vinovați de producerea accidentelor

Materia: Litigii cu profesioniști

Obiectul din Ecris: pretenții

Acte normative incidente: art. 22 din Legea nr. 132/2017, art. 1 C. civ.

Cuvinte cheie: punctaj traumatologic

Potrivit primei opinii, punctajul traumatologic poate constitui un element de luat în calcul în cadrul procesului de cuantificare a daunelor morale aferente suferințelor fizice și psihice ce se cer a fi acoperite în litigiile promovate de victimele accidentelor auto de la asiguratorii RCA ai conducătorilor auto vinovați de producerea accidentelor.

S-a arătat că ulterior emiterii Ordinului comun nr. 1/2293 din 22 august 2022 emis de Ministerul Sănătății și A.S.F., de stabilire a despăgubirilor pe baza punctajului comunicat de Institutul Național de Medicină Legală „Mina Minovici” București, publicat în M.O. nr. 880 bis din 07.09.2022, se pune problema dacă această procedură

de cuantificare a daunelor morale poate fi utilizată exclusiv în procedurile necontencioase ori și în cele judiciare.

În ceea ce privește aplicarea procedurii punctajului traumatic pentru cazurile în care despăgubirea se stabilește de către instanța de judecată, aplicabilitate căreia i s-ar putea opune argumentul dedus din faptul că, potrivit art. 23. alin. (5) din Legea nr. 132/2017, *despăgubirea care se stabilește pe cale amiabilă se determină prin utilizarea punctajului*, s-a avut în vedere în primul rând unitatea de ordin terminologic specifică tehnicii de adoptare și interpretare a actelor normative, care impune ca, în ceea ce privește cuprinsul unui articol de lege ce are mai multe alineate care descriu ipoteze normative apropiate sau similare, în procesul de interpretare al acestor alineate distincte trebuie să se pornească de la premisa că aceleași noțiuni se exprimă numai prin aceiași termeni.

Faptul că, în ipoteza în care evaluarea prejudiciului se realizează amiabil, se utilizează punctele traumatice nu ar trebui să determine neaplicarea aceluiași sistem de evaluare și pentru ipoteza determinării prejudiciului de către instanță, pentru că aceasta din urmă va avea în vedere *probele cu caracter medical, medico-legal, psihologic și statistic*. Or, nu se poate considera că respectivele evaluări nu au caracterul unor probe medico-legale și statistice, atât timp cât ele sunt enumerate în cuprinsul aceluiași articol.

Elementul comun al ambelor alineate ale aceluiași articol este operațiunea de stabilire a prejudiciului, care nu poate fi decât unul. Faptul că evaluarea lui se poate realiza fie pe cale amiabilă, fie pe cale judecătorească nu poate conduce la ideea că în această procedură s-ar putea ajunge la evaluări diferite, prin utilizarea unor metode diferite; atât metodele de evaluare cât și procedurile în sine trebuie să se raporteze la același scop: cuantificarea prejudiciului.

În cuprinsul art. 23 alin. (5) și (6) din Legea nr. 132/2017 indicarea punctajului traumatic ca mijloc de stabilire al întinderii daunelor morale nu este limitată expres *doar* la cazul înțelegerii amiabile, iar faptul că aceasta nu este reluată și indicată în aceeași termeni și pentru evaluarea judiciară nu reprezintă altceva decât o evitare a unei repetări, fără a limita posibilitatea instanței de valorifica mijlocul probatoriu administrat în procedura amiabilă.

Mai degrabă interpretarea corectă care ar trebui dată textelor legale este aceea potrivit căreia, în vederea atât a soluționării cu celeritate a cererilor de despăgubire adresate asigurătorilor, cât și a evitării ca toate cererile de acest gen să ajungă în fața instanței, părțile au posibilitatea de a face fiecare, separat sau împreună, una sau mai multe astfel de lucrări prin care să se stabilească numărul de puncte traumatice, urmând ca, în situația în care nu se ajunge la un acord, părțile să prezinte instanței de judecată cererile lor, însoțite de constatările medicale pe care își fundamentează susținerile, astfel încât instanța doar să regleze acele situații în care părțile își mențin o poziție rigidă cu privire la aprecierile aferente întinderii despăgubirilor, prin examinarea inclusiv a mijloacelor probatorii folosite în procedura amiabilă nefinalizată cu succes.

Realizând o paralelă între certificatul medico-legal și actul tot medical de constatare și determinare a numărului de puncte traumatice, s-a observat că părțile au posibilitatea de a soluționa amiabil o cerere de despăgubire și doar pe baza certificatului medico-legal. Faptul că părțile nu au ajuns la un consens în acest mod nu determină inutilitatea aceluși certificat medico-legal într-o procedură judiciară ulterioară.

Prin urmare, ceea ce se poate reține în legătură cu această procedură este faptul că ea urmărește să aducă o mai mare precizie în procesul de cuantificare a daunelor morale aferente unor suferințe fizice, pe baza unor elemente predefinite și cu caracter obiectiv, care sunt verificate de cele mai în măsură persoane, respectiv de către cadrele medicale cu o calificare adecvată.

Potrivit celei de-a doua opinii, respectivul punctaj nu este incident în litigiile promovate în fața instanțelor de judecată, având în vedere că prevederile art. 22 alin. (5) din Legea nr. 132/2017 se referă la „stabilirea despăgubirii pe cale amiabilă”.

Opinia Institutului Național al Magistraturii

În legătură cu Ordinul 1/2293/2022 privind stabilirea despăgubirii persoanei prejudiciate în caz de vătămare a integrității corporale sau a sănătății în urma producerii accidentelor de vehicule pe baza punctajului traumatologic stabilit de

Institutul Național de Medicină Legală „Mina Minovici” București se ridică două probleme principale.

Prima problemă este aceea de aplicare a legii în timp.

Din această perspectivă, observăm că art. 7 din Ordin prevede următoarele: *Cererea persoanei prejudiciate, a asiguratorului RCA, a BAAR sau FGA nesoluționată până la data intrării în vigoare a prezentului ordin se soluționează conform prevederilor prezentului ordin.*

Conform art. 9, Ordinul intră în vigoare la data publicării în Monitorul Oficial, această dată fiind 7 septembrie 2022.

Prin urmare, conform normelor exprese cuprinse în Ordin, acesta se aplică tuturor cererilor nesoluționate până la data de 7 septembrie 2022, indiferent, spre exemplu, de data săvârșirii faptei ilicite.

O a doua problemă ce suscită discuții este cauzată de faptul că art. 22 alin. (5) din Legea nr. 132/2017, care trimite la Ordinul comun emis de Ministerul Sănătății și A.S.F., în baza punctajului comunicat de Institutul Național de Medicină Legală „Mina Minovici” București se referă expres doar la „stabilirea despăgubirii pe cale amiabilă”, în timp ce art. 22 alin. (6) arată că *stabilirea despăgubirii pe cale judecătorească se realizează pe baza probelor cu caracter medical, medico-legal, psihologic și statistic.*

Considerăm că rapoartele de evaluare de medicină de asigurări emise conform Ordinului 1/2293/2022 reprezintă și probe cu caracter medical în sensul art. 22 alin. (6) din Legea nr. 132/2017, putând, astfel, să fie valorificate și în procesul de stabilire a despăgubirii pe cale judecătorească.

Pe de altă parte, din perspectiva echității și egalității în fața legii, considerăm că nu ar trebui ca despăgubirile pe care o persoană le poate obține pe cale judecătorească pentru prejudiciile legate de durerile fizice [prejudiciile legate de traumele psihice fiind evaluate separat, astfel cum prevede art. 23 alin. (5) lit. e din Legea nr. 132/2017] să fie diferite de despăgubirile pe care aceeași persoană, pentru aceleași prejudicii, le-ar obține în procedura stabilirii despăgubirii pe cale amiabilă.

O abordare coerentă se impune și din perspectivă practică, nu doar din considerente de echitate.

Astfel, dacă despăgubirile stabilite pe cale judecătorească ar fi în general mai mici decât cele care s-ar putea obține pe cale amiabilă, nu ar exista motivație pentru asigurători în sensul finalizării cu succes a procedurilor nejudiciare.

Pe de altă parte, dacă despăgubirile stabilite pe cale judecătorească ar fi în general mai mari decât cele care s-ar putea obține pe cale amiabilă, atunci motivația ar fi una mai scăzută în rândul persoanelor prejudiciate.

Prin urmare, considerăm că interpretarea textelor de lege relevante trebuie să fie una care să contribuie la un răspuns coerent al statului în chestiunea stabilirii despăgubirilor pentru prejudicii produse prin accidente de vehicule și tramvaie, fără diferențe care nu sunt justificate de deosebiri obiective, și, de asemenea, una care să permită ca și procedura amiabilă să fie una avantajoasă și eficientă, instanțele judecătorești urmând să intervină în caz de neînțelegeri punctuale.

În concluzie, opinia INM este în sensul că rapoartele de evaluare de medicină de asigurări emise conform Ordinului 1/2293/2022 pot fi valorificate și în procesul de stabilire a despăgubirii pe cale judecătorească.

Opiniile exprimate de către participanții la întâlnire

În unanimitate, participanții și-au însușit opinia INM.

10. Executare silită. Corelația dintre încetarea executării silite și suspendarea prescripției dreptului de a cere executarea silită pentru ipoteza lipsei de bunuri urmăribile ale debitorului (propusă de Curtea de Apel Târgu Mureș)

Materie: Drept procesual civil

Subcategorie: Executare silită

Obiect Ecris: contestație la executare

Act normativ incident: art. 703 alin. 1 pct. 2, art. 705 alin. 1 Cod proc. civ.

Cuvinte cheie: încetarea executării silite, suspendarea prescripției dreptului de a cere executarea silită

Dispoziții legale incidente:

Cod de procedură civilă:

Art. 705: Reluarea executării

(1) În cazurile prevăzute la art. 703 alin. (1) pct. 2 se poate cere reluarea executării silită, înăuntrul termenului de prescripție a dreptului de a obține executarea silită.

Art. 703: Cazuri de încetare a executării

(1) Executarea silită încetează dacă: 2. nu mai poate fi efectuată ori continuată din cauza lipsei de bunuri urmăribile sau a imposibilității de valorificare a unor astfel de bunuri;

Art. 708: Suspendarea prescripției

(1) Cursul prescripției se suspendă: 3. cât timp debitorul nu are bunuri urmăribile sau care nu au putut fi valorificate ori își sustrage veniturile și bunurile de la urmărire;

Art. 701: Suspendarea executării

(2) Executarea se suspendă și la cererea creditorului urmăritor de către executorul judecătoresc.

Art. 656: Actele executorului judecătoresc

(1) În îndeplinirea atribuțiilor și îndatoririlor sale legate de punerea în executare a titlurilor executorii, executorul judecătoresc va întocmi încheieri, procese-verbale și alte acte de procedură cu formele și în termenele prevăzute de lege.

Art. 657: Încheierile executorului judecătoresc

(1) Amânarea, suspendarea și încetarea executării silită, eliberarea sau distribuirea sumelor obținute din executare, precum și alte măsuri anume prevăzute de lege se dispun de executorul judecătoresc prin încheiere.

Art. 697: Termenul de primare

(1) În cazul în care creditorul, din culpa sa, a lăsat să treacă 6 luni fără să îndeplinească un act sau demers necesar executării silită, ce i-a fost solicitat, în scris, de către executorul judecătoresc, executarea se perimă de drept.

(2) *În caz de suspendare a executării, termenul de perimare curge de la încetarea suspendării. Termenul de perimare nu se suspendă pe timpul cât executarea silită este suspendată la cererea creditorului.*

Practica judiciară

Într-o primă opinie, se susține că emiterea încheierii de încetare a executării silite de executorul judecătoresc, în condițiile art. 703 alin. 1 pct. 2 Cod procedură civilă, respectiv din cauza lipsei de bunuri urmăribile ale debitorului, conduce la suspendarea termenul de prescripție a dreptului de a obține executarea silită. Cursul termenului de prescripție se suspendă cât timp debitorul nu are bunuri urmăribile, iar suspendarea încetează la momentul dobândirii de către debitor a unor bunuri urmăribile. Conform acestei opinii, creditorul poate solicita reluarea executării silite, prin formularea unei noi cereri de executare silită și deschiderea unui nou dosar de executare, caz în care motivul de contestației privind incidența prescripției dreptului de a cerere executarea silită nu va fi incident considerându-se că a intervenit suspendarea termenului de prescripție între momentul emiterii încheierii de încetare executării silite și data formulării unei noi cereri de executare silită.

Referitor la corelația articolelor art. 703 alin. 1 pct. 2 și art. 705 alin. 1 Cod procedură civilă, potrivit primei opinii se consideră că *reluarea executării silite, înăuntrul termenului de prescripție a dreptului de a obține executarea silită* are în vedere ipoteza în care deși a fost suspendat cursul termenului de prescripție pentru lipsa de bunuri, se descoperă ulterior bunuri în patrimoniul debitorului, moment în care încetează suspendarea și prescripția își reia cursul. Dacă se cere reluarea executării silite după ce se împlinește termenul de prescripție (spre pildă, se descoperă/se dobândesc bunuri de către debitor, iar creditorul rămâne în pasivitate pe o durată mai mare de 3 ani) atunci intervine prescripția executării silite și executarea silită nu mai poate fi reluată. Însă, în ipoteza în care nu se probează că debitorul a obținut bunuri anterior noii cereri de executare silită formulate de creditor, atunci se va considera că executarea silită a fost suspendată până la momentul introducerii noii cereri de executare silită.

Într-o a doua opinie, se apreciază că se impune a se face distincție între actele de procedură emise de executorul judecătoresc, în condițiile art. 657 alin. 1 Cod procedură civilă.

Încheierea de suspendare a executării silite, emisă în condițiile art. 701 alin. 2 Cod procedură civilă, și încheierea de încetare a executării silite emisă în condițiile art. 703 alin. 1 pct. 2 Cod procedură civilă.

Emiterea încheierii de încetare a executării silite de executorul judecătoresc în condițiile art. 703 alin. 1 pct. 2, respectiv din cauza lipsei de bunuri urmăribile ale debitorului nu conduce la suspendarea termenul de prescripție a dreptului de a obține executarea silită. Conform acestei opinii doar prin emiterea unei încheieri de suspendare a executării silite, la cererea creditorului (conform art. 701 alin. 2 C. proc. civ.) cursul termenului de prescripție a executării silite se suspendă din cauza lipsei de bunuri ale debitorului, data emiterii încheierii de suspendare reprezentând momentul de la care se suspendă cursul termenul de prescripție.

Art. 708 alin. 1 pct. 3 Cod procedură civilă (suspendarea prescripției) își are aplicabilitate cât timp nu a intervenit încetarea executării silite ca urmare a constatării lipsei bunurilor urmăribile, iar executorul, respectiv creditorul, efectuează în continuare acte de identificare ale unor eventuale bunuri ale debitorului ce pot fi puse în executare.

A interpreta că prin emiterea încheierii de încetare a executării silite pe motivul lipsei de bunuri urmăribile ale creditorului se suspendă cursul termenului de prescripție a executării silite ar conduce la plasarea debitorului într-o poziție injustă generată de posibilitatea de a fi supus executării silite în baza aceluiași titlu executoriu într-un termen incert, chiar îndelungat, care ar ține strict de voința creditorului.

În plus se consideră că emiterea încheierii de încetare a executării silite pentru lipsa bunurilor urmăribile echivalează cu o desistare voluntară a creditorului și implicit curgerea unui nou termen de prescripție a dreptului de a cere executarea silită de 3 ani, începând cu data ultimului act de executare silită efectuat.

Întrucât problema vizează materia dreptului procesual civil, fără a exista aspecte specifice raporturilor juridice care rezultă din exploatarea unor întreprinderi sau procedurii insolvenței, propunem înaintarea temei de practică neunitară către catedra de Drept civil și Drept procesual civil din cadrul Institutului Național al Magistraturii, în vederea includerii acesteia în punctajul de discuții aferent acestei discipline.